3 /2017 • ROČNÍK XLVIII

ŽIVÉ SLOVO

Bůh, kterého nelze uplácat

Věrnost

Filip Melanchton

Téma čísla: **Boh alebo bohovia?**

Setkání s Boží slávou mění všechno

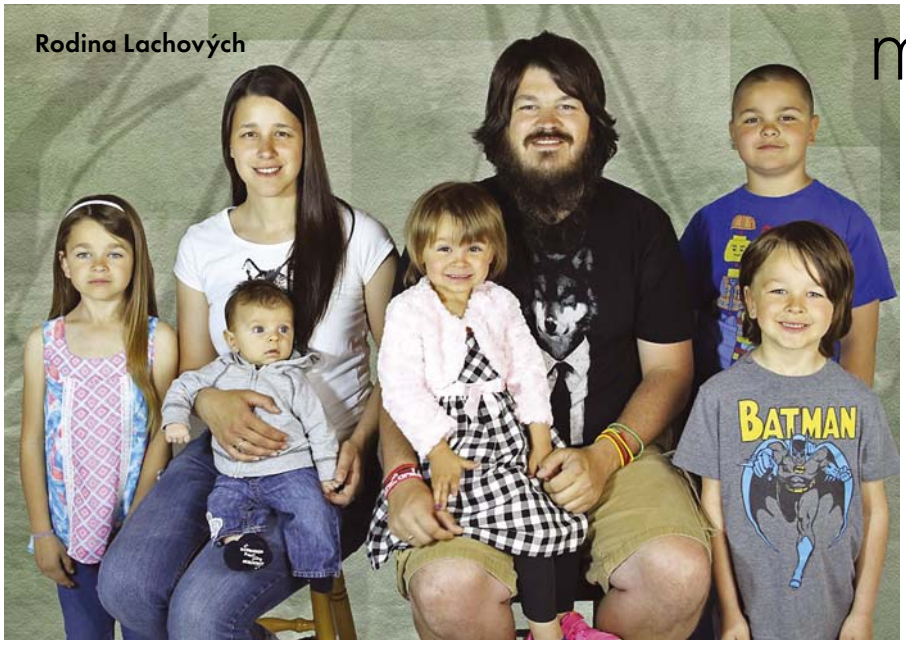

Rodina Lachových

Loredana Rodriguez (vlevo)

Letošní misijní konference v Modre byla v pořadí již sedmnáctá a jejím mottem se stala výzva - „Pripoj sa!“, vycházející z textu Prvního listu Korintským (1,9): „Věrný je Bůh, který vás povolal do společenství se svým Synem, naším Pánem Ježíšem Kristem.“

Jednotlivé příspěvky se zaměřovaly na společenství, do kterého nás Bůh volá a čeká, že se k němu připojíme. Přestože jsme různí, máme k vytváření vzájemného společenství silnou motivaci a tou je Boží láska. István Varga z Maďarska, jako jeden z hlavních řečníků, ukázal na vzor a zdroj společenství církve. Tím je vztah mezi Bohem Otcem a jeho Synem, Ježíšem Kristem. Ježíš znal Otce a zjevoval ho takového, jakým skutečně je. Tím ho také oslavil, takže každý, kdo znal Ježíše, mohl zároveň vidět Otce. I proto potřebuje znát Ježíše.

Láska, která vychází ze společenství Otce a Syna, nás motivuje k misii. Když Ježíš cítil, že nadešla jeho hodina, volal k nebeskému Otci: „Oslav svého Syna!“ Někdy si neuvědomujeme, že součástí této „oslavy“ bylo bytí, ponížení, mučení a smrt. V pozadí toho všeho však stojí láska. Otec z lásky dává dobrovolně svého jednorozeného Syna a Syn dává z lásky dobrovolně svůj vlastní život. Je to jedinečný vztah a tento vztah se stal základem misie.

Sobotní večer s názvem „Počúvnuť Božie volanie“ nabídl formou interview svědectví misijních pracovníků o jejich osobní zkušenosti s povoláním do misie. Manželé Lachovi, Roman a Barča, kteří pracují v nejmenší indiánské rezervaci v Jižní Dakotě v městečku Lower Brule, vyprávěli svůj vlastní příběh, jak se dostali k práci v indiánské komunitě.

Zatímco Roman, který prožil povolání ke službě indiánům poměrně brzy, měl jasno, Barča se s myšlenkou odjezdu do vzdálené země, vyrovnávala postupně. Velkou pomocí jí bylo manželovo ujištění: „Barčo, pojedeme teprve tehdy, až budeš připravena.“ Říkala si: „Dobře, Pane, až děti vyrostou a já budu někdy v budoucnu připravena, tak snad vyrazíme.“ Tento její postoj se však radikálně změnil, když ji Bůh oslovil: „Jenže oni tě potřebují teď!“ Myšlenka, že třeba za třicet let už mnozí z nich nebudou žít, ji provázela tak dlouho, až se rozhodla vycestovat.

Pozoruhodnou na jejím příběhu je skutečnost, že právě cesta do Jižní Dakoty jí pomohla, aby se setkala s Boží slávou. Ve chvíli modliteb, pro které si v Lower Brule vymezila zvláštní čas, se její srdce rozhořelo novou láskou k Ježí-

V indiánské komunitě.

ši. „Bylo to jako oheň, který zapálil mé srdce a já jsem nově prožívala lásku k Bohu.“ Misijní cesta tak paradoxně posloužila v prvé řadě jí samotné, aby prožila setkání s Boží slávou. Setkání, ve které už snad ani nedoufala, přitom setkání tak autentické, že „změnilo všechno“. Barča ukázala, že právě společenství s Bohem se stalo základem její misijní práce. Setkání s Boží slávou proměnilo její službu.

Roman a Barča se věnují hlavně dětem a teenagerům, pro které kromě gangů a drog nejsou v rezervaci vytvořeny téměř žádné možnosti volnočasových aktivit. Spolu s pastorským párem Jeffa a Ann vedou křesťanské společenství s názvem Hope Center.

Motivačně vyznělo také svědectví Loredany Rodriguez, která od začátku roku působí v Novom Meste nad Váhom. Když se jako mladá právnička rozhodovala pro životní dráhu misionářky, i ona pocítila, že nemůže nic odkládat. Bůh ji oslovil a ona jeho hlas poslechla. Musela se vyrovnávat s reakcemi svých blízkých. Nakonec však odjížděla s jejich požehnáním. Slova jejího otce: „Jsem na tebe hrdý“, vypovídala o tom, že i na jeho srdci Bůh pracoval, protože se zpočátku k rozhodnutí své dcery stavěl dost zdrženlivě.

Loredana se učí slovensky, vyučuje španělštinu a pomáhá s organizací různých akcí. Měl jsem možnost sledovat její práci během letní biblické školy na chatě Berea v Modre–Harmónii, kde se věnovala dětem, zatímco jejich rodiče se účastnili přednášek o manželství. Netrvalo dlouho a mezí ní a dětmi vyrostla důvěra, nakonec se dětem ani nechtělo odjíždět domů.

Společenství tedy není jen cílem, ale i nástrojem misie. Skrze ně a v něm se stává poselství Bible srozumitelným. Srozumitelnost církve byla tématem dalšího z hostů konference, Jančiho Máhrika. Z jeho zkušenosti při zakládání sboru „Za kostolom“ vyplynulo, že bohoslužba, která plní i svou misijní úlohu, má být pro hosty srozumitelná. Měla by vytvářet prostor pro diskuzi a upřímné hledání pravdy. Náš životní styl by nám měl umožňovat trávit čas s lidmi a vytvářet s nimi vztahy.

Peter Kozár ukázal na biblických příkladech, že autentický život ve společenství má misijní náboj. V rané církvi Pán denně přidával spasené, nové členy společenství. Když církev slouží svému okolí, Bůh je proměňuje a přidává do společenství. Život apoštolské církve je nám trvalou inspirací.

Jozef Abrman vyzdvihl společenství jako summum bonum, nejvyšší dobro. Apoštolové zvěstovali, co sami viděli a čeho se dotýkali, aby i další generace měly společenství s Kristem. Jsme stvořeni pro vzájemnost. Měli bychom odstraňovat bariéry, odkládat hřích před křížem. Pán Ježíš vytvořil všechny podmínky pro to, abychom vytvářeli živé společenství a lidé se mohli skrze společenství církve setkávat s Boží slávou.

JAROMÍR ANDRÝSEK

obsah

Misie
Setkání s Boží slávou mění všechno 2
Úvodník
Jeden 4
Tématické úvahy
Rozhodla som sa čítať Bibliu „z listu“ 5
Řekl jsem: Jste bohové. 6
Boh a bohovia v Biblii. 8
Město oddané modloslužbě. 11
Jeden Boh 12
Bůh nebo bohové? 13
Kresťania v zahraničí
Taiwan - hlad po evanjeliu 14
Kresťanský život
50 rokov na vozíku a stále chodí s Ježišom 16
Recenzia
Timothy Keller - Falošní bohovia 17
Úvaha
Křesťanská Evropa 18
Glosa
To jsme tak líní? 19
Recenzia
Eva Ostrolucká - ze života a pre život 19
Příběh ze života
Jsem spokojená a na nic si nestěžuji. 20
Poezie
Boží báseň 21
Príbeh zo života
Jedine Boh má moc. 22
Recenze
Islám jako výzva pro křesťany 24
Úvaha k tématu
Bůh, kterého nelze uplácat 26
Zprávy ze sborů
Valašská konference Bratřejov 27
Křesťanský život
Ctnosti (15. díl): Věrnost 28
Poézia
Moja nádej Hospodin 29
Biblický výklad
Zjevení (7. díl) 30
Jubileum reformace
Filip Melanchton 32
Životní jubileum
90 let - životní jubileum J. Krmáška. 34
Poézia
Len jediný Boh. 36

Téma příštího čísla:

SHROMAŽĎUJTE SI POKLADY

Články k tématu příštího čísla, jakož i další příspěvky zasílejte do konce listopadu/novembra 2017 na adresu odpovědného redaktora. Děkujeme. Redakce.

Jeden

Ako je to, milí čitatelia: ***Boh alebo bohovia?*** Teoreticky nie je čo riešiť, mohli by sme si povedať. Ak sa nejaká pravda tiahne nespochybniteľne celou Bibliou, je to tá, že ***Boh je jeden***. V tomto je zajedno Stará aj Nová Zmluva (pozri napr. Dt 6,4; 1Tim 2,5). Uprostred sveta polyteizmu, klaňajúceho sa rôznym bohom od výmyslu sveta, Izrael si zachoval vieru v jedného zvrchovaného Boha.

Teoreticky nie je čo riešiť ani pri pohľade na dejiny kresťanskej teológie. Niekoľko storočí sa múdri a zbožní muži zamýšľali nad tým, ako sformulovať a obhájiť kresťanské učenie v myšlienkových kategóriách svojej doby. Čo to znamená, že Boh je Otec a Syn a Svätý Duch? A ako môže byť Ježiš súčasne Boh a človek? Zápas o hľadanie pravdy a odmietanie omylov nebol jednoduchý a nechýbali mu dramatické zvraty. A predsa po celý ten čas bola cirkvi jasná a nesporná jedna vec – že ***Boh je jeden***.

Čo teda riešime, keď je teoreticky všetko jasné?

Nuž to, že svoj kresťanský život nežijeme teoreticky.

Biológ, obhajca evolúcie a prominentný ateista Richard Dawkins vo svojej knihe ***Boží blud*** útočí nevyberaným spôsobom na všetky formy náboženskej viery. Všetky ich aj svojím spôsobom hádže do jedného vreca a nedá sa povedať, že by sa voči nim správal férovo. Pripúšťa, že zmenu od polyteizmu k monoteizmu možno chápať ako isté progresívne zlepšenie, ale ani tým si nie je celkom istý. A v tej súvislosti cituje vtipný dohad Ibn Warraqa (autora knihy ***Prečo nie som moslim***), že aj monoteizmus čaká už len zníženie počtu o jedného boha a bude z neho ateizmus.

Nuž, snahu o vtip treba oceniť, ale obaja ateistickí autori sa hlboko mýlia. Lebo monoteizmus – viera v jediného Boha – nie je predposledným krokom na ceste od polyteizmu k ateizmu. Tu nejde len o aritmetiku. (Mimochodom, vedeli ste, že Rimania považovali prvých kresťanov za ateistov – odmietajúcich uctievať všetkých ich bohov vrátane zbožňovaného cisára?)

Keď sa Abrahámovi, ktorého predkovia sa klaňali mnohým bohom (Joz 24,2) ukázal Hospodin, nechcel z neho urobiť takmer ateistu, ale naopak, svojho verného a rozhodného nasledovníka. Keď sa Hospodin zjavil Mojžišovi a hebrejským otrokom v Egypte, chcel ich naučiť jednu zásadnú vec: ***Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný. Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou.*** (Dt 6,4-5)

To je pravý opak toho, čo si predstavujú apoštolovia ateizmu. Poznanie, že Boh je jeden, neznamená, že ešte chvíľu, a budeme na nule. Znamená to, že tento Boh si žiarlivo robí nárok na celé moje srdce a celý môj život a nestrpí pritom žiadnu konkurenciu.

Teoreticky je všetko jasné. Ale v reále, v živote, v praxi? Nemáme niekedy sklon žiť alebo správať sa, akoby tu Boh – aspoň na chvíľku – nebol? (Zdá sa nám nefér nazvať to praktický ateizmus?) Alebo nepodliehame sklonom venovať svoje srdce – alebo aspoň kúsok z neho – nejakej inej láske mimo Boha (teda akoby sme boli v praxi polyteistami)?

Ale tento Boh nie je požadovačný, chamtivý despota. On totiž tiež vydal celé svoje srdce a celý svoj život, aby si znova získal srdce svojho padlého stvorenia. Aj v tomto je Boh jeden – žiadny iný z miliónov vymyslených bohov takto nemiluje.

Je to ako v manželstve – aj tam nič iné ako 1+1 nedáva zmysel.

PETER KOZÁR

tiráž

ŽIVÉ SLOVO

Vydávají
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno–Židenice, www.ziveslovo.cz

Odpovědný redaktor, správa inzerce a adresa české redakce
Jaromír Andrýsek, Okrajová 3,
737 01 Český Těšín
tel.: +420 776 737 282
e-mail: ja.andrysek@gmail.com

Adresa slovenskej redakcie
Peter Kozár, Okružná 3190,
900 01 Modra
tel.: +421 908 390 753
e-mail: pkozar@berea.sk

Redakční rada
Jaromír Andrýsek, Jana Čížová, Petra Eliášová, Peter Kozár, Michal Mrozek, Tomáš Pala, Ondřej Šimik, Jan Vopalecký, Ľubomír Vyhnánek, Irena Zemanová

Grafická úprava a tisk
Gedeon Koukol, Ostravská 130,
735 62 Český Těšín - Mosty

Jazyková korektura
Ivo Štěrba st.

Administrace a expedice pro ČR
Daniel a Daniela Mrozkovi
tel: +420 737 255 932 a 732 657 842
e-mail: mrozek.dany@gmail.com
mrozkova.daniela@seznam.cz
Robert a Simona Brožkovi
tel: +420 605 870 575
Křesťanský sbor Český Těšín
Slezská 874, 737 01 Český Těšín

Administrácia a expedícia pre SR
Bohuslav Javor, Kresťanské centrum Berea,
Okružná 3190, 900 01 Modra
tel.: +421 905 249 379
e-mail: javor@berea.sk
IBAN SK55 1100 0000 0026 2901 0205

Platby a dobrovolné příspěvky
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno-Židenice
Fio banka, pobočka Český Těšín
Číslo účtu: 2300709184 / 2010

Předplatné v České republice
ČR: na celý rok 220 Kč + poštovné 96 Kč
Zahraničí: + poštovné jedné zásilky 76 Kč

Predplatné na Slovensku
na celý rok 7,8 € + poštovné 3,2 €
jednotlivé čísla 1,95 € + poštovné 0,8 €
Předplatné na další období končí jen písemným či telefonickým odhlášením v administraci.
Časopis vychází čtyřikrát do roka.
Registrační číslo MK ČR 6480
ISSN 1210–6526

Fota na obálce:
JUDr. Michaela Kalová

Rozhodla som sa čítať Bibliu „z listu“

Ako si udržať pohľad upretý na skutočného pravého Boha? Ako sa nenechať zviesť, oklamať nejakými náhradníkmi (či už v podobe iných bohov a náboženstiev alebo v podobe nenápadných modiel typu práca, peniaze, vzťahy, či dokonca služba na diele Božom)?

Hovorí sa, že ak chce človek bezpečne rozoznať originál od falzifikátu, nie je práve najužitočnejšie študovať všetky falzifikáty. Tých môže byť nekonečné množstvo. Užitočnejšie bude dobre si naštudovať práve ten jeden originál. Kde inde nájdeme lepší a podrobnejší opis Boha, ak nie v Jeho vlastných slovách – v Biblii. Práve tam sa nám Boh predstavuje z rôznych strán a v mnohých podobách. Preto je veľmi užitočné a potrebné Bibliu čítať pravidelne. Lenže, nie je čítať ako čítať.

Hudobníci majú jeden špeciálny výraz: hra z listu. To znamená, že si pred seba postavíte neznáme noty a hráte. Na rozdiel od vecí, ktoré hrá hudobník často, kedy už do nôt veľmi nepozerá a jeho prsty pracujú akosi automaticky, pri hre z listu si nemôže dovoliť nedávať pozor a nechať svoje myšlienky voľne lietať. Musí sa sústrediť a poctivo prečítať každú jednu notu (teda v prípade, že chce naozaj zistiť, aká melódia sa v notovom zápise ukrýva).

Opakovanie tých istých skladieb a trénovanie hry spamäti má nepochybne svoje výhody a svoje miesto. Nie vždy má človek po ruke notový zápis a vtedy si musí vystačiť s tým, čo má v hlave. No má to aj svoje riziká, ak to nie je vyvážené hrou z nôt. Ak sa hudobník do nôt už príliš dlho nepozeral a pri hre spamäti ho niečo vyruší, vyvedie z rovnováhy, môže sa stať, že sa v notách nedokáže zorientovať a nájsť cestu, ako ďalej. Alebo, pri neustálej hre spamäti, nevedomky začne vynechávať niektoré detaily a možno časom aj celé pasáže. Nakoniec môže utrpieť aj samotná schopnosť čítať noty a hudobník bude musieť zostať už len pri naučených kúskoch, nebude schopný poradiť si s niečím novým...

Už asi tušíte, kam tým mierim. Niečo podobné sa nám môže stať aj pri čítaní Biblie a poznávaní Boha. Aspoň mne sa to stalo.

Čítam Bibliu už od detstva, lenže postupom času začalo byť moje čítanie akési automatické. Dokázala som síce rýchlo kĺzať po jednotlivých veršoch a kapitolách, ako trénované prsty klaviristu po klávesoch, ale moje myšlienky sa vždy rozleteli široko-ďaleko. Zrazu som po odložení Biblie vôbec nevedela, ako som sa dostala od začiatku kapitoly k jej koncu a o čom tá kapitola vlastne bola? Moje znalosti Biblie a Boha začali akosi blednúť. Keď mi niekto položil otázku mimo rámec nacvičených základných vedomostí, nevedela som reagovať. Dokonca aj verše, ktoré som kedysi vedela perfektne spamäti, zrazu už také perfektné neboli, po troche sa z nich začali vytrácať slová...

Preto som sa jedného dňa rozhodla, že začnem Bibliu čítať „z listu“. Zobrala som do rúk iný preklad, aby sa mi nemohlo stať, že budem čítať automaticky, bez nutnosti premýšľať. A začala som čítať pekne verš za veršom, slovo za slovom, písmeno za písmenom. Pomaly, po krátkych odsekoch a niekedy dokonca nahlas. Zmena prekladu, samozrejme, nie je nevyhnutná. Postačí, ak sa pri čítaní Biblie dokážete odtrhnúť od naučených fráz a slovných spojení a začnete ju čítať ako niečo nové, nepoznané, keď sa necháte vtiahnuť do textu, začnete si vychutnávať každú jednu „notu“ a pozorne sa započúvate do „melódie“.

V poslednej dobe si dokonca pri čítaní Biblie píšem poznámky. Človek musí nad prečítaným textom ešte o trošku viac popremýšľať, aby si usporiadal myšlienky a dokázal napísať nejaké to zhrnutie. Pri takomto čítaní sa dozvedám veci, ktoré som predtým nevidela, nevnímala. Všímam si detaily, ktoré mi predtým unikali, hoci som Bibliu čítala stále dookola.

Ak sa naučíte čítať „z listu“ – sledovať text s poctivým premýšľaním, pozorným vnímaním každého jedného slova – získate tým dve veci. Lepšie spoznáte Písmo (budete sa v ňom lepšie orientovať a lepšie vnímať súvislosti) a zároveň objavíte množstvo podrobností o tom, ako naozaj vyzerá skutočný pravý Boh (čo nie je to isté ako mať nejaké predstavy o Bohu). Pán Ježiš v diskusii so saducejmi, ktorí nevedeli nájsť správnu cestu, upozorňuje na deficit práve týchto dvoch vecí: „Blúdite, lebo nepoznáte Písma ani Božiu moc.“ (Mt 22,29)

Keď budete čítať Bibliu naozaj pozorne, keď spoznáte Písma a v nich ukrytého pravého Boha, potom tak ľahko nezablúdite a zvládnete správne „prečítať“ aj iné veci v živote. Budete vedieť lepšie zhodnotiť rôzne ponuky, ktoré sa vám postavia do cesty. Dokážete odhaliť hoci aj malé detaily, či už pozitívne, užitočné alebo varovné signály, že tu niečo nesedí. Človek potom ľahšie zbadá falzifikáty okolo seba alebo aj vo svojom vlastnom vnútri.

JANA ČÍŽOVÁ

Řekl jsem: **Jste bohové...**
ale takto zemřete jako lidé, padnete...

Zajištění práva a spravedlnosti a ochrana bezbranných jsou základem dobře fungující společnosti. Bez těchto pilířů vládne chaos a bezpráví. Je smutnou skutečností, že za všech dob lidské historie se lidem nedaří práva a spravedlnosti dosáhnout. I když se hovořívá o „právním státě“, i ty nejpříkladnější země nejsou prosty justičních omylů a mnohdy do očí bijící nespravedlnosti. Mnohdy také účelového výkladu práva, kdy se hájí za každou cenu zájmy těch, kdo si je mohou zajistit, koupit či jinak vynutit. A tak zůstává smutnou skutečností, že právo a spravedlnost dokáže v plné míře zajistit jen Bůh, Hospodin. Ale ten není s lidským právem spokojen!

Shromáždění bohů

Žalm 82, z něhož jsou vyňata slova nadpisu, popisuje, jak „se Bůh postavil ve shromáždění bohů“, aby „vykonal soud mezi bohy“. Už to samo o sobě je zajímavý výrok Bible, která vyznává jediného Boha, Hospodina. Co je to za grémium, toto shromáždění bohů? Výklady mohou být různé. Někteří je ztotožňují s „Božími syny“ z úvodu knihy Jobovy (Jb 1,6.7; 2,1.2): „Nastal pak den, kdy přišli synové Boží, aby předstoupili před Hospodina; přišel mezi ně i satan. Hospodin se satana zeptal: „Odkud přicházíš?“ Satan Hospodinu odpověděl: „Procházel jsem zemi křížem krážem.““ Ale to vyvolá další otázku: Kdo byli tito „synové Boží“? Na to neumím dát uspokojivou odpověď. Je zřejmé, že je to nahlédnutí do duchovního světa. Možná andělé, možná jiné Bohem stvořené bytosti. Z textu je vidět, že se sešli či scházeli opakovaně, jak dává tušit slovíčko „opět“. Do tohoto grémia má přístup i satan. Přichází tam z obhlídky země a přichází proto, aby pokoušel. Existuje tedy tento pohled na „shromáždění bohů“ jako duchovních bytostí.

Ale ze souvislosti textu je mi bližší, že je to shromáždění lidí v Bohem delegované autoritě soudců, kteří by měli být ve svém rozhodování nezávislí. Tak se na to dívá např. G. R. Brinke[1], ve svém komentáři ke knize Žalmů píše:

„Izrael byl právní stát jako žádný jiný. Mojžíš musel říci: Kde je takový národ, jako jsi ty? (5M 33,29). Jeho zákon byl božského původu, dostal jej prostřednictvím Mojžíše (2M 20). Dostali jej od Boha, kterému je předán veškerý soud (J 5,24). Představitelé Izraele měli být nejen soudci, ale měli být příkladem pro všechny národy. Bylo to mnohem víc, byl to kněžský národ (2M 19,6). A tím jsme i my dnes (1Pt 2,9). Vyzařovat Boží svatost, být požehnáním svému okolí (1M 12,3), jako byl Abraham (1M 18,19). V našem žalmu musí pisatel napomínat soudce v Božím pověření. Nikdy nezapomínejme, k čemu jsme určeni (2K 6,2).“

Asaf jako chrámový služebník a prorok měl za úkol seznamovat lidi s právem. Boží zákon, který dostali, byl výjimečný. Jeho jádro tvoří známé Desatero. Na něm je důležité to, že nejde jen o formální dodržení znění. Kněží měli dbát na smysl zákona. A tím byla jednak nestrannost v rozhodování a neúplatnost, ale také to, aby nikdo (zejména vdovy, sirotci a sociálně slabí, kteří se sami mnohdy nejsou schopni účinně hájit), nebyl poškozen a ukrácen ve svých právech. Boží zákon vždy pamatoval na tyto lidi. Kněží měli k tomu lidi vést.

Je zajímavé, že tato slova o „bozích“ z tohoto Žalmu cituje i náš Spasitel Ježíš Kristus představitelům židovské vládní moci. A zase je to v souvislosti s nespravedlivým soudem, kdy ho chtějí kamenovat, protože nechtějí uznat jeho nárok na to, že je Božím Synem, přestože to jeho činy jasně dokazují. Čteme o tom v J 10,31-39.

Správa státu je Boží ustanovení

V tomto světě jsou všichni reprezentanti vládní moci (zákonodárné, soudní i výkonné), od hlavy státu (císař, král či prezident...) až po nejobyčejnějšího obecního zastupitele Boží úředníci, a měli by všichni vědět, že je Bůh bude volat k odpovědnosti (Ř 13).

Dostali zajímavý titul – jsou nazváni „bohy“. Jsou Bohem určeni k dobru poddaným, aby v jeho pověření vládli, soudili a garantovali spravedlnost. Dovedete si představit, jaké by to bylo, kdyby nebyla žádná vládní moc? Jaký by zavládl chaos? Pavel říká, že to jsou Boží úředníci (Ř 13,6). Mají svůj úkol konat spravedlivě. Nesmí právo křivit, ať už z ohledu na něčí osobu, anebo za dárky, které oslepují. Jako příklad zneužití pravomoci veřejného činitele nám slouží např. soudci v případě Nábotovy vinice v Jezreelu (2Kr 21), anebo v případě soudního procesu s Pánem Ježíšem Kristem.

Náš text nám říká, že budou voláni k odpovědnosti – že Pán Bůh tyto zločiny korupce a podjatosti bude soudit.

Na nás ovšem je, abychom byli svým nadřízeným poddáni (pokud jejich rozhodnutí není v zásadním rozporu s Božím zákonem). Máme řádně platit daně, řídit se zákony, ale hlavně – máme se za naše představené modlit! (Ř 13)

Selhání „bohů“

Základním předpokladem pro spravedlivý soud je nezávislost soudce. To prezentuje už jejich titul „bohové“. Nikdo nemá právo jim nařizovat, jak mají rozhodnout. Jsou vázáni jen zákonem a svým svědomím. Proto je soudní moc oddělena od ostatních ústavních mocí. Jenže... soudci jsou také jen lidé a jejich verdikty jsou zdaleka ne vždy poctivé a spravedlivé. Přes proklamovanou „nezávislost soudní moci“ je mnohdy tato nezávislost ovlivnitelná, takže řada soudců soudí proti právu. Bible to jasně definuje – je to především ohled na osobu – stranickost, anebo (a to je častější případ) je to korupce. Viník podplatí svědky a dokonce i soudce, aby rozhodli o jeho nevině, případně o procedurálních chybách. A soudce, i když je „nezávislý“ na policii a na dalších státních orgánech, kterým se může účinně postavit, je najednou „závislý“ (třeba na „papírcích“ – jak to vyjádřil o penězích jeden z našich českých soudců, usvědčený z korupce).

Korupce soudních orgánů není jen otázkou dneška – existovala vždy a všude. Proto Asaf v Božím pověření říká: „Dlouho ještě chcete soudit proti právu, stranit svévolníkům?“ Jako by říkal: „Jak dlouho v tom ještě chcete pokračovat? Vždyť je to nezákonné! Jak můžete vy,

[1] BRINKE, Georg R. *Skizzen über die Psalmen, Bd 2,* Bern: Ährenleseverlag, 1971. s. 61.

kteří máte bdít nad právem, sami právo porušovat?“

Důsledky nezákonností

Být dobrým soudcem, to zdaleka není jen otázka znalosti znění jednotlivých paragrafů. To je žalostně málo. Je třeba tyto paragrafy použít ve „světle“ – jasně a objektivně. To znamená nic nezatajovat, nic neodložit stranou, nic nebagatelizovat a také nic nepřehánět. Mnohé procesy jsou odloženy a obvinění se odvolávají ne v podstatě věci, ale poukazují na procesní chyby, kterých se soudci dopustili. Odvádějí tak pozornost od jádra věci k věcem zcela nepodstatným. Jádrem a podstatou přece není zachování soudní etikety, ale odsouzení zločinu, prosazení práva a spravedlnosti. To musí zůstat jádrem každého procesu.

Pokud tomu tak není, pak chodí ve tmě. Nic se neosvětlí, nedojde na důkazy, jen se vše zamotá, zamlží, aby se pak mohlo vše „odložit pro nedostatek důkazů“. To má ale dalekosáhlé důsledky. Asaf to říká zcela konkrétně: a celá země v základech se hroutí. To vede k tomu, že v dalším procesu je už precedens, že lze proces zavést do slepé uličky, že je možno zajistit beztrestnost i v případě do očí bijící nespravedlnosti a křivdy. Vede to k devastaci a úpadku celého národa.

Tak to zažili Izraelci – tak to zažili později Judejci – a stejně to prožíváme i my.

A co my, křesťané?

Má to co říci i nám křesťanům? My přece nejsme soudci, nespadáme tedy do kategorie „bohů“. Neplatí však o nás to, co následuje za slovem „bohové“ – „jste synové Nejvyššího“? I my neseme odpovědnost za lidi kolem nás. I my můžeme mnohdy pomoci. Nezavírejme oči nad lidskou bídou. Netvařme se, že nás se to netýká. Můžeme přece udělat víc, než jen to, co je naší povinností. Vězme, že takové jednání otevírá lidská srdce a že pak máme přinejmenším „morální právo“ hovořit o Boží lásce a o Božím milosrdenství. Když je lidé budou vidět v našem jednání, budou ochotni i naslouchat zvěsti o tom, že je Pán Ježíš miluje a že je touží zachránit pro věčnost.

Máme pomoci vyváznout nuznému ubožáku. To platí jak pro skutečně chudé lidi, tak i lidi, kteří si sami nedovedou pomoci z pout, do kterých

se dostali. I dnes je mnoho lidí, kteří nejsou sami schopni se o sebe postarat. Je to nad jejich síly vyznat se v té džungli předpisů, nařízení, povinností apod. Nedovedou se vymanit z pout závislostí a návyků, za které si mnohdy mohou i sami. Jak se k nim stavíme? Učme se vidět lidi kolem nás a jednat s nimi tak, jak to dělal Pán Ježíš Kristus.

I mezi křesťany občas dochází ke sporům. O tom, jak je mají řešit, nám píše např. Pavel v 1K 6,1-11. Dbejme na to, abychom nikomu a nikdy neublížili. Spíše buďme podle Pavlovy rady hotovi „utrpět křivdu“ než jiným „ukřivdit“.

Poslední slovo má Bůh!

Ač jsem řekl: „Jste bohové, všichni jste synové Nejvyššího“, zemřete též jako jiní lidé, padnete tak jako každý vladař. To, že se pozemští soudcové nechovají tak, jak by měli, jak to od nich Pán Bůh očekává, má samozřejmě své dopady. Jestliže Pán Bůh někomu propůjčuje moc, pak očekává, že bude použita k tomu, k čemu byla určena. S pravomocí je spojena odpovědnost. Pokud se nositelé moci, v našem případě soudní, této odpovědnosti zpronevěří, nezůstane to z Boží strany bez odezvy. Jestliže si v moci svého postavení myslí, že jsou opravdu „bohy“ – povyšují se nad jiné, spoléhají na svou nedotknutelnost, kterou je chrání zákony, a dokonce své pravomoci zneužívají k vlastnímu prospěchu a obohacení na úkor jiných a na úkor pravdy, kterou by měli hájit, pak dojde k tomu, co říkají tyto dva verše. Budou smeteni. Tak to Bible ukazuje na mnoha místech.

Jarobeám dostal královskou moc místo Rechabeáma, který se povyšoval nad jiné. Ale zklamal a zpronevěřil se – a Bůh „vymetl jeho dům“. Podobně to prožil další zakladatel dynastie izraelských králů, Báša, později Achab. Platilo to i o velkých říších, jako byla říše asyrská či babylonská. Pán Bůh si je použil k soudům, ale když zneužily své postavení, postihlo je totéž, co je napsáno v našich verších. Velmi výstižně to popisuje prorok Ezechiel v 32. kapitole, kde je popsáno, jak všichni tito mocní nakonec skončili jeden vedle druhého Božím soudem. Pán Bůh je tím posledním soudcem nade všemi soudci. Tak tento žalm začínal a stejně i končí. Pán Bůh je poslední instance, před kterou nikdo neunikne. Celá země patří jemu! Není úniku!

K Pánu Bohu se utíkaly tisíce lidí, kteří se nemohli dovolat spravedlnosti. Pán Bůh jejich hlas slyší. Přijde chvíle, kdy povstane a bude soudit. Ne nadarmo Bible hovoří o konečných soudech. Pro věřící lidi je to „soudný stolec Kristův“, kde bude posouzena naše práce a přezkoumána ohněm. Pro nevěřící lidi to pak bude „velký bílý trůn“ (Zj 20,11).

Je jen jedna možnost, jak uniknout Božímu soudu. Je to Ježíš Kristus, na němž Bůh už jednou soud vykonal.

Oheň se nikdy nevrátí tam, kde už jednou byl a kde spálil vše, co může hořet. Je Ježíš Kristus, Boží Syn, naší ochranou a záštitou? Pak žijme jako „synové Nejvyššího“ Bohu ke cti a chvále a našim bližním příkladem a světlem.

TOMÁŠ PALA

BOH a bohovia v Biblii

Jediný skutočný BOH

Jediný skutočný BOH jestvuje a pôsobí od večnosti do večnosti. V Ním určenom čase ***On stvoril nebesia a Zem,*** nebesia s miliardami hviezd, planét a ich mesiacov a všetko, čo je na nich, medzi nimi a vôkol nich. To svedčí o Jeho nesmiernej moci. Na Zemi ***stvoril prvých dvoch ľudí, Adama a Evu,*** ako korunu svojho tvorstva. Ich bytosti stvoril ako trojjednotu ducha, duše a tela, aby mohli mať spoločenstvo s Ním a navzájom, mohli poznávať Jeho stvorenie a mať vzťah k nemu. Ten mal byť vzťahom vlády nad Božím stvorením na Zemi a zároveň starostlivosti oň. BOH pripravil pre nich rajskú záhradu Eden, kde k nim prichádzal a ***oni mali vzácne duchovné spoločenstvo s Ním***. V oblasti duše mali ako Jeho dar ničím nerušené ***spoločenstvo vzájomné*** a určitým spôsobom ***aj so živým tvorstvom*** v záhrade Eden. To svedčí o Jeho láske k ľuďom.

Priebeh stvorenia a začiatok príbehu prvých ľudí, Adama a Evy, je zaznamenaný v prvých dvoch kapitolách prvej knihy Biblie, ***knihy Genezis***. Ako sa tento krásny a radostný začiatok ich príbehu zmenil v jeho zlé a smutné pokračovanie po ich zlyhaní vo vzťahu k Bohu i vzájomnom, to je opísané v tretej a ďalších kapitolách tejto knihy. To nie je predmetom nášho uvažovania v tomto článku. Jeho veľkou témou je ***jediný skutočný BOH***, Stvoriteľ neba i zeme, tvorstva i ľudí a to, ako sa On zjavil a stále zjavuje ľuďom.

Zjavuje sa im nielen vo svojom stvorení, ale aj ***vo svojej Knihe, Biblii***. Tá je Knihou kníh, výnimočnou medzi všetkými knihami, čo boli a budú napísané. Jej výnimočnosť je v tom, že ju síce napísali ľudia, ale tí boli pri tom vedení Božím Duchom. Preto napísali to, čo chcel BOH a tak, ako si to prial On. Takto ***jej pôvodným Autorom je sám Boh***. Preto celý jej obsah je ***Božie slovo***, ktoré je Božím posolstvom pre ľudí. Podľa názvu našej témy ***zameriame sa*** v nej ***zvlášť na BOHa***, o ktorom sme dosiaľ hovorili ***a na Jeho vzťah k iným bohom***. Tí, hoci nie sú skutočnými bohmi, môžu ako takí zdanlivo jestvovať v myšlienkach a predstavách ľudí. Zameriame sa na to, čo hovorí Biblia o Ňom a o nich.

Božia Trojjednota

Z Božieho zjavovania sa ľuďom v učení Biblie i v jej príbehoch vyplýva, že ***BOH je síce jediný, ale jestvuje, prejavuje sa a pôsobí v troch osobách ako Otec, Syn a Svätý Duch***. Hovoríme, že jestvuje ako ***Božia Trojjednota***. (Pre skutočnosť takéhoto Jeho jestvovania nie je vhodné používať názov Božia Trojica, ktorý môže pôsobiť dojem, ako by to boli traja Bohovia.) ***Božia Trojjednota je Božím tajomstvom***, azda najväčším, ktoré nemožno pochopiť ľudským rozumom. Ale ***možno ho chápať a prijímať vierou***.

O cirkevnom otcovi Augustínovi zo 4. a 5. storočia sa traduje príbeh, ktorý môže byť ilustráciou k veľkosti tohto tajomstva. Raz sa prechádzal po pobreží Stredozemného mora a veľmi rozmýšľal o Božej Trojjedinosti. Ako kráčal popri mori, videl malého chlapca, ktorý si v piesku pri okraji vody vyhĺbil nádržku. Naberal do dlaní vodu z mora a prelieval ju do svojej nádržky. Augustín sa ho spýtal: „Čo robíš chlapček?“ A chlapec mu odpovedal: „Prelievam more do svojej nádržky.“ Augustín sa zamyslel nad jeho slovami v súvislosti s tým, o čom práve premýšľal. A povedal si v duchu, že on sa tiež pokúša o niečo podobné, čo vyjadril ten malý chlapec. Chcel by veľké more Božieho tajomstva preliať do maličkej nádobky svojho rozumu a tak ho pochopiť. Uvedomil si, že je to nemožné. Ale zároveň, že je možné prijať skutočnosť Božej Trojjednoty vierou na základe Božieho zjavenia v Jeho slove. A tak opravdiví kresťania prijímajú túto skutočnosť vierou už po dve tisícročia. A nachádzajú jej potvrdenie v skúsenostiach svojho života. Lebo ten Jediný Boh sa v nich prejavuje v troch osobách, ako Otec, Syn a Svätý Duch. ***Pôsobenie troch osôb Božstva je úplne súladné***, bez protirečenia, ***lebo je to jediný, ten istý BOH***.

Boh sa zjavuje v Biblii

Obráťme sa teraz priamo k Biblii: čo nám v nej skryte i otvorene zjavuje jediný pravý BOH o Sebe samom. A to hneď od samého jej začiatku. V našom slovenskom (klasickom i modernom) preklade čítame prvé tri slová v knihe Genezis aj v Biblii: ***Na počiatku stvoril Boh...*** V hebrejskej pôvodine tieto slová znejú: ***BeRAéŠÍT BáRAá AeLóHÍM.*** Malé ***e*** v indexe sa nečíta, iba zvýrazňuje ***B pred ním.*** Veľké ***A*** v indexe je prvé písmeno hebrejskej abecedy ***Alef*** – taktiež sa nečíta, znie len ako stlmený výdych. Hebrejské písmo nemá samohlásky, iba spoluhlásky. Tie sú tu v prepise znázornené veľkými písmenami, vrátane ***Alef*** v indexe. Prvé tri písmená v prvom slove (a tým aj v celej Biblii) sú: ***Bét,*** čo je začiatočné písmeno (iniciálka) hebrejského slova ***Bén = Syn;*** druhé je ***Réš,*** čo je iniciálka slova ***Rúach = Duch;*** tretie je ***Alef,*** čo je iniciálka slova ***Ab = Otec.*** Tieto tri písmená sú na samom začiatku Biblie a zároveň i v slove, ktoré znamená ***Na počiatku.*** A zaujímavé je ich poradie, ktoré pripomína začiatok evanjelia podľa Jána: ***Na počiatku bol Slovo a ten Slovo bol u Boha a Boh bol ten Slovo*** (Jn 1,1 – tak by znel doslovný preklad, lebo v gréčtine je ***Logos = Slovo*** mužského rodu). A tieto tri písmená ***B, R, A*** sa v rovnakom poradí opakujú aj v druhom slove Biblie ***bárá = stvoril.*** V jej treťom slove ***Aelóhím = Boh*** už je z nich iba jedno, písmeno ***Alef***, ktorým toto slovo začína. Tak môžeme už na samom začiatku Biblie v náznaku vidieť – pri bežnom čítaní skryté – jestvovanie Božej Trojjednoty a jej pôsobenie pri stvorení neba a Zeme, tvorstva a ľudí.

Ale toto Božie zjavovanie sa pokračuje potom ďalej v celej Biblii. Keď zostaneme pri správe o stvorení v Genezis 1,1-2,4, čítame v nej 30-krát slovo ***Elóhím = Boh*** (2-krát ako prídavné meno ***Boží***). Toto slovo je veľmi zaujímavé, lebo je zvláštne. Koncovkou ***-ím*** totiž v hebrejčine končia slová v množnom čísle, takže doslovný gramatický preklad tohto slova by bol ***bohovia***. Ale pritom slovesá spojené s týmto podstatným menom sú v jednotnom čísle, ako čítame v tejto správe: ***stvoril, riekol, videl***. A tak máme pred sebou tajomné jednomnožné slovo, v ktorom môžeme vidieť skryté tajomstvo Božej Trojjednoty. Potvrdené je aj iným spôsobom v Genezis 1,26. Tam čítame prekvapujúcu priamu Bo-

žiu reč: ***„Učiňme človeka na náš obraz a podľa našej podoby a nech vládnu nad morskými rybami a nad nebeským vtáctvom a nad dobytkom a nad celou zemou a nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi.“*** Ako to, že Boh, ktorý až potiaľto hovoril o Sebe v jednotnom čísle, že ***stvoril, riekol, videl, oddelil, učinil,*** tu zrazu vraví v množnom čísle: ***učiňme***? Niekto by mohol povedať, že je to takzvaný plurál majestatis, aký používali vo svojich nariadeniach panovníci. Ale BOH sám to v Biblii vyvracia, lebo pri svojich vyhláseniach a nariadeniach v nej vždy hovorí v jednotnom čísle: ***Ja, váš Boh, Hospodin, Pán Hospodin*** a podobne. Nemohol to hovoriť anjelom, ktorých stvoril prv ako ľudí, lebo anjeli nemajú stvoriteľskú moc, sami boli a sú Božím stvorením. Aj toto Božie vyjadrenie nás vedie k záveru, že bolo súčasťou rozhovoru vo vnútri Božej Trojjednoty.

V druhej kapitole knihy Genezis sa spolu s menom ***Elóhím-Boh*** objavuje meno ***Jahve Elóhím,*** prekladané ***Hospodin Boh*** alebo ***Pán Boh.*** Meno ***Jahve-Hospodin*** je vo zvláštnom spojení s izraelským národom. Boh, ktorý sa zjavil Abrahámovi ako ***Él Šaddaj-Boh Všemohúci a Él Eljon-Boh Najvyšší,*** zjavil sa Mojžišovi pod týmto menom v horiacom kre a povolal ho, aby vyslobodil Jeho vyvolený ľud z egyptského otroctva. Meno ***Jahve*** je stiahnuté z Božieho výroku o Sebe samom, ktorý tam povedal Mojžišovi: ***„Som, ktorý Som.“*** V hebrejskom ponímaní možno tento výrok chápať podobne i v minulom a budúcom čase. Vyjadruje stálosť, nemennosť Boha a jeho nezávislosť na čase a okolnostiach. Mojžiš zaviedol toto Božie meno spätne do správy o stvorení, aby ukázal, že Boh-Stvoriteľ ***Elóhím*** je zároveň Hospodin, Boh Izraela, ktorý má zvláštny vzťah k nemu, hoci je Bohom všetkých ľudí a národov.

Bohovia

V knihe Genezis 6,1- 7 objavujú sa prvý raz v Biblii vyjadrenie ***synovia Boží – bené elóhím.*** Podľa výkladu viacerých biblických učencov boli to ***padlí anjeli***, ktorí opustili svoje miesto a vznešenú službu, ktorú im dal BOH. (Júda 6) Títo ***démoni*** posadli mnohých mužov a cez nich potom, ženy, ktoré si vzali, aj ich spoločné deti. Ich synovia boli ***obri*** s nadľudskými vlastnosťami, najmä silou, proti ktorej boli normálni ľudia bezmocní. Preto ich obri mohli premáhať a násilím si ich podmaňovať aj kruto vládnuť nad nimi. Báje mnohých národov obsahujú príbehy o obroch s nadľudskou silou a Božie slovo v tejto kapitole potvrdzuje ich jestvovanie. Čítame tu: ***V tých dňoch boli obrovia na zemi – a tiež i potom – keď vchádzali synovia Boží k ľudským dcéram, a rodili im. To*** boli ***tí siláci, ktorí sú od veku mužmi*** povestného ***mena***. (v. 4) Slovo ***obri*** je v hebrejčine ***nefilím*** a je odvodené od slovesa ***nafal = padnúť***, čo potvrdzuje pôvod sily týchto silákov a násilníkov – od padlých anjelov. Hlavne ich pôsobením ***zem bola naplnená ukrutnosťou*** a ***každé telo bolo porušilo svoju cestu na zemi.*** (v. 11.12) Uvedený vývoj viedol k zdémonizovaniu predpotopného ľudstva. Bola to ***veľká vzbura ľudstva proti BOHu***. Preto BOH, Hospodin – hoci s bolesťou v srdci – rozhodol sa odstrániť ho zo zeme celosvetovou potopou. (v. 6.7) Noach našiel milosť v očiach Hospodinových. On mu rozkázal urobiť koráb, veľkú loď, v ktorej bol so svojou ženou, tromi synmi a ich ženami zachránený vo vodách potopy spolu s jednotlivými pármi suchozemských živočíchov, ktoré do nej vzal. Z potomkov troch Noachových synov a ich žien sa po potope vyvinulo nové ľudstvo a z tých živočíchov nové tvorstvo.

BOH a bohovia

Aj u Noachových potomkov sa po nejakom čase od potopy (rok 1656 od stvorenia prvých ľudí) začalo prejavovať odpadnutie od pravého BOHa a Jeho uctievania. To vyústilo ***do otvorenej vzbury proti BOHu***, keď títo ľudia odmietli Jeho príkaz rozísť sa po zemi a naplniť ju. Vodcom tejto vzbury bol ***Nimrod***, o ktorom je v Genezis 10,8-12 napísané, že ***bol*** mocným ***hrdinom na zemi*** a že ***bol hrdina lovu pred Hospodinom,*** čo možno preložiť aj ***proti Hospodinovi.*** (v. 9) A ďalej tam čítame, že sa stal kráľom nad obyvateľmi ôsmich miest v Mezopotámii, ktoré vystaval. Boli to Babylon, Erech, Akkad, Kalné v neskoršej Babylónii a Ninive, Rechobót, Kálach, Rézen v neskoršej Asýrii. Zo slov Józuu v knihe nazvanej po ňom (24,15) vyplýva, že v týchto mestách sa uskutočňovala ***modloslužba vymysleným bohom***. Tá ***vznikla v Babylone***, ktorý je v knihe Zjavenia 17,5 nazvaný Matka smilníc a ohavností zeme.

Keď BOH zmiatol dovtedy jednotný jazyk ľudí pri stavbe ***babylonskej veže*** (modloslužobného chrámu – zikkuratu), väčšina obyvateľov vtedajšej Mezopotámie, ktorí sa už nedorozumeli, rozišla sa po zemi. Odniesli si so sebou svoje ***modloslužobné náboženstvo***. To sa v krajinách, ktoré osídlili, vyvinulo do rôznych podôb, aké u primitívnych kmeňov pretrvávajú dodnes. V oblastiach s vyspelou civilizáciou, akou sa

neskôr stala Čína a ešte neskôr krajiny s gréckou kultúrou, sa pozdejšie rozvinulo do zložitejších a premyslenejších sústav modloslužby, vrátane uctievania panovníkov ako bohov. Tak jestvovala ***modloslužba ľudová*** s hrami, zábavami aj s chrámovou či hájovou prostitúciou. Ale tiež ***modloslužba vzdelaných***, ktorí sa dodržiavaním ich učiteľmi vymyslených predpisov pre život snažili dosiahnuť čo najväčšiu dokonalosť bez poznania a uctievania pravého BOHa. Tak ako v rannom a popotopnom období ľudstva po jeho odpadnutí od BOHa, bol i neskôr ***príčinou modloslužby*** úhlavný nepriateľ BOHa ľudí, ***satan a*** padlí anjeli, ***jeho démoni***. Tí boli a sú dodnes ***skutočnou mocou***, ktorá je a pôsobí ***za všetkými neskutočnými***, ľuďmi vymyslenými ***bohmi***. (1Kor 10,20) Tí sú v prvých piatich knihách Biblie tiež nazývaní ***elóhim***, s tým rozdielom, že s nimi spojené slovesá sú v množnom čísle. Neskôr dostali hanlivé prívlastky: cudzí, ukydaní, ohavné modly. Slovom ***elóhím***, odvodeným od kmeňa ***él = silný,*** sú na niektorých miestach Starého zákona nazvaní ***anjeli***, ako je to zrejmé napríklad zo Žalmu 97,7 a listu Židom 1,6.

Práve v babylonskej krajine, kde vznikla modloslužba, ***v chaldejskom meste Úre, zjavil sa pravý BOH Aramejcovi Abramovi*** a povolal ho do zeme, ktorú mu ukáže. Tou krajinou bol ***Kanaán***, nazvaný tak po Noachovom vnukovi, ktorému jeho starý otec pre jeho bezbožnosť zlorečil. Jeho bezbožný charakter prijali a stále k horšiemu rozvíjali jeho potomkovia, ***Kanaánci***, obyvatelia tejto krajiny. V rôznych knihách a oddieloch Biblie BOH odsudzuje ***nemravný spôsob ich modloslužby***, spojenej so sexuálnou promiskuitou. Ale zvlášť v Žalme 106,34-39 môžeme čítať o tom, čomu sa žiaľ naučili od nich aj Izraelci, keď ich nevyplienili z ich krajiny. Tam je napísané, že ***obetovali svojich synov a svoje dcéry démonom a vylievali nevinnú krv, krv svojich synov a svojich dcér, ktoré obetovali kananejským modlám a zem sa poškvrnila krvou. A zanečistili sa svojimi skutkami a smilnili svojimi výčinmi.*** Preto ***Hospodin zasľúbil*** Abramovi, neskoršiemu ***Abrahámovi, že dá práve túto zem do trvalého dedičstva jemu a jeho potomkom***, Izraelitom. Z nich si urobil ***skrze zmluvu pod vrchom Sinaj*** svoj ***vyvolený národ, Izrael***, ktorému vydal svoj Zákon a z neho plynúce predpisy a nariadenia. A im prikázal vyhnať kanaánske národy z tejto zeme a ak sa postavia na odpor, vyhubiť ich. Prečo taký tvrdý príkaz? Preto, že vo svojej vševedúcnosti vedel, čo sa stane: že ak ich nevyplienia, naučia sa ich spôsobu života na svoju vlastnú skazu. To sa, žiaľ, i stalo, ako sme si čítali v uvedenom žalme. Tomuto vyvolenému národu ***Hospodin zasľúbil poslať*** v plnosti času ***Pomazaného-Mesiáša***, jeho budúceho slávneho Kráľa, ***ktorý bude zároveň i Spasiteľom pre všetkých ľudí a Záchrancom sveta***.

BOH, ktorý prišiel k ľuďom

Do stavu, v ktorom ostatné národy mimo Izraelitov, vtedy už iba Júdejcov, žili v modloslužbe ľuďmi vymysleným bohom, ***BOH poslal na svet v plnosti času svojho Syna***. Tá plnosť času bola daná nielen takýmto stavom pohanského sveta, ale i samotných Júdejcov-Židov. Tí, hoci mali poznanie pravého BOHa-Hospodina, spreneverili sa Jeho zmluve s nimi. Ďaleko sa od Neho vzdialili a odpadli od Neho v nevere a v neposlušnosti Jeho vôli, zjavenej v Jeho knihe, v Starom zákone. ***Nielen ostatný svet, ale aj Júdejci-Židia potrebovali Záchrancu***. Boží Syn, druhá osoba Božej Trojjednoty, narodil sa v judskom Betleheme zázračným spôsobom z panny Márie ako dieťa ***Ješua-Ježiš.*** To meno znamená ***Hospodin je spása.*** Narodil sa bez náklonnosti k hriechu, ktorú od prvých rodičov zdedili všetci ľudia. A preto, že ***bol zároveň stále Boží Syn***, nemohol zhrešiť a zostal bezhriešnym po celý život. 30 rokov svojho života prežil ako dieťa, mládenec a potom mladý muž v galilejskom Nazarete. ***Iba posledné tri roky svojho života pôsobil verejne ako židovský rabi-učiteľ***, ktorý mal 12 najbližších a 70 ďalších učeníkov. Vyučoval nielen ich, ale i veľké davy ľudí o Bohu, ľuďoch, o satanovi a hriechu, o Božom kráľovstve a ceste do neho, ktorou je On sám. Nasýtil z mälička tisícové davy ľudí, ***uzdravoval všetkých chorých, vyslobodzoval z moci démonov, kriesil mŕtvych, rozkazoval prírodným živlom.*** Nikto Ho nemohol obviniť z hriechu, lebo žiadny nevykonal v skutku ani v slove. Ako bezhriešny človek a zároveň Boží Syn sa On jediný mohol stať ***obeťou zmierenia za hriechy všetkých ľudí***. A touto obeťou sa stal vo svojej smrti na golgotskom kríži asi v roku 30 nášho letopočtu počí-

taného od domnelého roku Jeho narodenia. ***BOH, Jeho Otec Ho na tretí deň po Jeho smrti vzkriesil z mŕtvych.*** A po 40-ich dňoch, v ktorých sa zjavoval veriacim v Neho, vzal Ho BOH, Jeho Otec do neba, kde Ho posadil po svojej pravici na tróne.

BOH Otec skrze Neho zoslal na veriacich v Neho v Jeruzaleme na 50. deň po Jeho vzkriesení tretiu Božiu Osobu, Svätého Ducha. Ten zostúpil na nich a naplnil ich ***mocou k svedectvu o Ježišovi, ktorého BOH učinil aj Pánom a Kristom – Mesiášom Izraela a Spasiteľom sveta***. Tak vznikla v nich ***Cirkev Pána Ježiša Krista***. A odvtedy až dodnes tí, čo skrze vieru v Neho do nej patria, skutoční kresťania, zvestujú ostatným ľuďom ***evanjelium***. To je ***radostná zvesť*** o tom, že BOH vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi stal sa človekom, ktorý zomrel za hriechy všetkých ľudí, ale i vstal z mŕtvych, aby ich zmieril s Ním. BOH v Ňom ponúka ľuďom odpustenie hriechov, záchranu pre večnosť a večný život Božích detí v Božom večnom kráľovstve.

Naša téma BOH a bohovia začala u jediného pravého Boha i končí u Neho – v Jeho moci a láske k ľuďom. V nej im pripravil predivné vykúpenie v Božom Synovi Ježišovi Kristovi, našom Spasiteľovi a Pánovi. A túto radostnú zvesť o Božej láske a milosti zjavenej v Ňom šíri dodnes po celom svete Svätý Duch prostredníctvom ľudí veriacich v ***Trojjediného Boha, Otca, Syna i Svätého Ducha***. Jemu patrí od nás a od nich všetkých za veľké a slávne diela stvorenia a spasenia vďaka, pocta, sláva teraz i naveky.

JÁN HUDEC

Město oddané modloslužbě

Tím městem oddaným pohanským bohům byly Athény, které apoštol Pavel navštívil na své druhé misijní cestě v letech 50/51 po Kr. Apoštol, který v tomto městě čekal na své spolupracovníky, Silase a Timotea, byl velmi znepokojen modlářstvím, s nímž zde byl konfrontován. Athény se zcela odlišovaly od jiných měst, ve kterých už Pavel působil. Bylo to město, které představovalo kulturní metropoli tehdejšího světa. Žili v něm lidé vynikající v mnoha disciplinách, učenci, filosofové, umělci, stavitelé a řemeslníci. A tomu odpovídalo i nepřátelství a odpor, s nímž se zde apoštol setkal. To nepřátelství bylo jiného druhu, než nepřátelství, kterému Pavel čelil v náboženském Jeruzalémě nebo pohanském Efezu. Bylo v něm méně fyzického násilí zato více intelektuálního posměchu a urážek (Sk 17,18): *„Co nám to chce ten nedovzdělanec vykládat?“* I přes posměch, kterému zde byl Pavel vystaven, byli Athéňané velice zvědaví a toužili se od něho dozvědět něco nového. Jakéže je to nové učení, které se mezi nimi snažil šířit? A tak měl Pavel příležitost oslovit shromážděné lidi, kteří se okolo něho shlukli na Areopagu.

Lukáš poznamenává, že mezi těmi, kteří rozmlouvali s Pavlem, byli i někteří epikurejští a stoičtí filosofové, vyznavači dvou filosofických nauk. Ta učení se kromě hledání životního pokoje a radosti ze života snažila nalézt i odpověď na otázku, jak se postavit k bolesti, utrpení, fatální nemoci a hlavně k tomu, co čeká každého člověka – tj., jak se vyrovnat se smrtí.

Nejistota života určila i směr učení Epikurejců. Ti se zaměřili na hledání potěšení, které pak nacházeli v drobných životních radostech a přátelských vztazích. Později se na jejich adresu ozývala kritika, která je obviňovala z toho, že své potěšení nacházejí v přehnaném požitkářství a v lukulském hodování. Epikurejci si zapověděli strach z božských zásahů a posmrtných trestů. Naopak následování jejich bohů je mělo vést k životní dokonalosti a radostem, které nemají nic společného s lidským bytím. Smrt v jejich pojetí přinášela konečné rozptýlení atomů, z kterých se skládá lidské tělo.

„Kdo směřuje do záhuby, má učení o Kristově kříži za hloupost. Ale my víme - a to je naše záchrana, že Bůh právě tímto způsobem projevil svou moc.“ (1K 1,18)

Rovněž Stoici řešili stejné životní nejistoty, s kterými se potýkali i Epikurejci, kteří své východisko z bolestných nejistot nacházeli ve smyslných požitcích. Stoici naopak usilovali o nalezení pokoje ve spojení vůle s životní racionalitou: Člověk je šťastný, když netouží po tom, aby věci byly jiné, než takové jaké jsou. Jejich doporučení znělo: Jasně poznej přírodní cyklus a ochotně jej přijmi! Pro klid své mysli buď v souladu s racionalitou světa! Svým bližním neslož z lásky, která by mohla způsobit bolest, pokud nebude služba přijata, ale jen z čistého poznání, že život služby je přirozeným životem člověka.

Podle těchto zásad si Epikurejci i Stoici vytvářeli své postoje ve vztahu ke smrti, kterou podle nich vše končí; posmrtný život pro ně neexistoval. Epikurejci proto své životy orientovali na to, co je příjemné, co potěší a přinese člověku klid a radost. To ostatní, co přináší bolest a neklid opomíjeli a vytěsňovali ze své mysli. Tím se stavěli nad strasti a bolesti, které přináší reálný život. Naopak Stoici se ke smrti postavili opačně. A to smířlivě: Smrtí lidský život končí, na tom nelze nic změnit, a nezbývá tedy nic jiného, než smrt pasivně s klidem a bez emocí přijmout. Tak se „ohnuli“ pod tímto břemenem, které patří k lidským životům. Tím se ten jejich reálný život odehrával někde nad jejich hlavami.

Jak typické a vlastní jsou tyto postoje pro dnešního člověka: Žít v příjemném materiálním blahobytu a smrt, toho nepříjemného strašáka, odsunout někam do zapomnění!

Apoštol Pavel využívá příležitost, která se mu nabízí, aby v tomto pohanském prostředí zvěstoval Krista ukřižovaného. Boží a lidský Syn Ježíš se nesehnul před bolestmi a smrtí, kterou přináší reálný život tak, jako to dělali Stoici. A nepřišel ani proto, aby si ze života vzal jen to příjemné, milé, to co potěšuje a ten reálný život s jeho bolestmi končícími hrůzou ze smrti nechal pod sebou plynout tak, jako to dělali Epikurejci. Ne, náš Pán přišel proto, aby vstoupil do tohoto reálného syrově bolestného života, ve kterém panovala smrt – důsledek lidského hříchu. On neuhnul před smrtí. A byl to On, kdo naopak *svou smrtí zbavil moci toho, kdo smrtí vládne, totiž ďábla, aby tak vysvobodil ty, kdo byli strachem před smrtí drženi po celý život v otroctví.* (Žd 2,14.15) Kristova smrt na kříži tak přinesla porážku smrti (1K 15,55): *„Kde jest, ó smrti, osten tvůj? Kde jest, ó peklo, vítězství tvé?“* Pán Ježíš tak dokázal, že je Synem Božím, pravým Bohem (1J 5,20), na rozdíl od bohů vyrobených lidskou zručností a důmyslem ze zlata, stříbra a kamene. Zde se prokázala ta naprostá bezmocnost těchto mrtvých řemeslných výtvorů zbavit člověka strachu před smrtí. A tím hmatatelným dokladem toho bylo učení Epikurejců a Stoiků!

Ta odezva na Pavlovo svědectví na Areopagu patrně nebyla veliká. Lukáš v závěru této 17. kapitoly Skutků apoštolů jmenuje dva, muže a ženu, a s nimi ještě jiné bezejmenné, kteří se připojili k Pavlovi. Těm ostatním, když slyšeli o vzkříšení, to bylo k smíchu. Jestlipak ještě jindy měli tito posměvači příležitost poslechnout si apoštola? Možná Pavel-intelektuál očekával v tomto intelektuálním prostředí větší zájem o evangelium. A tak možná jeho povzdech v 1K 1,18 je odezvou na to, co se odehrálo v Athénách: *„Nebo slovo kříže těm, kteříž hynou, bláznovstvím jest, ale nám, kteříž spasení dosahujeme, moc Boží jest.“*

JOSEF HUDOUSEK

Jeden BOH

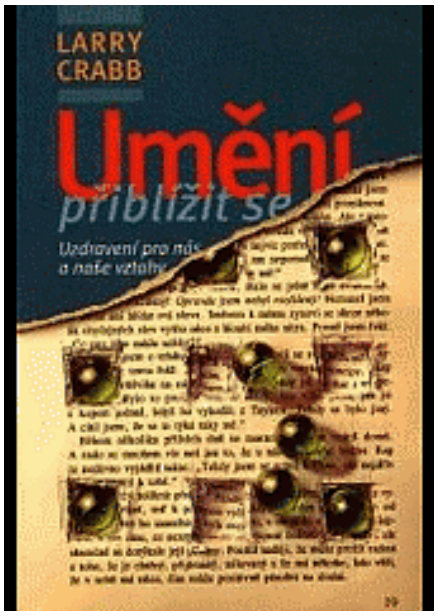

Keď som chodil ešte na priemyslovku z Modry do Trnavy, je to už viac ako 50 rokov, cestoval som spolu s jedným spolužiakom. Študoval síce iný odbor a vyšší ročník, ale to nám neprekážalo, aby sme sa rozprávali na témy o Bohu. Raz mi položil otázku, ktorá mi dodnes zostala v pamäti: „Jano, keď veríš v Boha, tak mi vysvetli, je Boh jeden alebo sú „bohy" tri?"

BOH a bohovia

Izraelskému národu dal Boh jasné pravidlo, že On je Hospodin ich Boh, jediný Boh, čo zdôraznil tým, že okrem Neho nieto iného Boha.

„Počuj, Izraelu, Hospodin, náš Boh, je jeden Hospodin." (5M 6,4)

Uctievanie iných bohov bolo jasným hriechom a bolo pomenované tiež iným slovom modlárstvo. Tu, ani na ostatných miestach Biblie, nie je definícia pojmu Boh. Ani my ju nebudeme v tomto článku vytvárať. Bez definície sa síce ťažko vyjadruje, ale keď chceme zostať verní Písmu, v nesmiernej pokore a úcte k Nemu si to nekladieme za poslanie.

Je to skutočne tak, že tento Boh je jedinečný a jediný v celom vesmíre. Od nikoho nedostal poverenie a ani nie je povinný nikomu skladať účty zo svojej činnosti. Napriek tomu koná v láske a veľmi zodpovedne. Predsa len spomenieme dve tvrdenia o Bohu, ktoré uviedol apoštol Ján: ***Boh je svetlo*** a ***Boh je láska*** (1Jn 1,5 a 4,8). Tieto dve skutočnosti sú u Boha, na rozdiel od človeka, len kladné. Teda svetlo je bez tmy a láska bez nelásky. Už len z týchto dvoch bodov môžeme vyvodiť, že Boh je jedinečný.

Boh miluje spoločenstvo!

Napriek tomu, že Boh je jeden, je možné vnímať Ho v prejavoch troch osôb: Otca, Syna a Svätého Ducha. Tu vidieť úžasnú Božiu genialitu. Vo svojej trojjedinosti nám ukázal a ukazuje, že aj nás ľudí je síce mnoho, ale sme stvorení pre jednotu, pre spoločenstvo lásky –spoločenstvo medzi nami navzájom a súčasne spoločenstvo s Bohom. Apoštol Pavol to vystihol takto: ***„Milosť Pána Ježiša Krista a láska Božia a spoločenstvo Svätého Ducha nech je so všetkými vami!"*** (2Kor 13,13)

Zamyslime sa na chvíľu nad nekonečným časovým rozpätím predtým, než bolo všetko stvorené. Ak všetko stvorené má svoj počiatok, tak musela existovať večná minulosť, kedy neboli žiadne galaxie, žiadni anjeli, žiadna zem, žiadne ryby, žiadne vtáky, žiadni ľudia, skrátka nič – len Boh. Popustime uzdu fantázii a skúsme si predstaviť, aké to asi mohlo byť pre Boha, existovať bez kohokoľvek a čohokoľvek.

Na jednom seminári Larry Crabb, autor knihy ***Connecting*** (v češtine ***Umění přiblížit se***), dal frekventantom za úlohu jedným slovom charakterizovať prv menovanú skutočnosť. Medzi výrazmi sa najčastejšie vyskytovali slová ako: ***majestát, bázeň, pokojný...*** Niekoľko ľudí napísalo: ***nuda a osamelosť.*** Larry Crabb píše: Moje slovo je ***pohoda***. A vysvetľuje to asi takto:

Predstavte si číre potešenie z dokonalého vzťahu s dvomi ďalšími bez akejkoľvek obavy, že sa niečo pokazí, zo spoločenstva troch bytostí utkaných z rovnakého vlákna a predsa nezameniteľne odlišných. Predstavte si tri bytosti, ktoré sú bez najmenšieho náznaku súťaživosti absolútne nadšené jedinečnosťou ostatných dvoch a robia všetko pre to, aby si navzájom dali príležitosť prejaviť svoju vlastnú slávu. Predstavte si spoločenstvo bez akéhokoľvek tieňa zla, v ktorom vládne dokonalá dobrota a kde každý člen môže byť úplne sám sebou a nemusí sa báť, že podnieti súperenie alebo uvoľní niečo zlého.

To, čo nám Písmo zjavuje o vzťahu vo vnútri Trojice po stvorení sveta, takéto predstavy podopiera. Otec má plán všetko priviesť pod Kristovu vládu a dať mu meno nad každé meno. Syn nemá väčšie potešenie, než robiť radosť svojmu Otcovi. Duch miluje šepkať „Abba" deťom bez otcov a predstavovať nemilovaným a lásky nehodným Krista, ako dokonale milujúceho priateľa. Otrepaná fráza: „Jeden za všetkých a všetci za jedného" sa stáva veľmi bohatou, ak ju uplatníme na Božiu Trojicu.

Uvoľnite medze svojej fantázie ešte o trochu viac. Položte si otázku, ako by ste sa cítili ako súčasť takéhoto spoločenstva – a možno vám príde na myseľ slovo pohoda v jeho hlbokom význame. Predstavte si Božiu radosť z toho, že je týmto spoločenstvom a uvidíte, aké to asi bolo, byť jediným Bohom. Pridajte k tomu skupinu, príliš veľkú na to, aby ju bolo možné spočítať, ktorá vstúpi do tohto spoločenstva bez toho, aby ho mohla čo najmenej narušiť a uvidíte pred sebou nebo... (z knihy ***Umění přiblížit se***, Larry Crabb).

Na záver

Možno vás tieto myšlienky o Bohu potešia ako potešili aj mňa a dajú tiež odpoveď na otázku, ktorá trápila kedysi mladého študenta a nielen jeho.

JÁN ČÍŽ

BŮH nebo bohové?

Je zajímavé, že každý člověk, bez ohledu na letopočet, kdy žil či žije, na zeměpisnou polohu, kde žije, vnímá, že ho něco přesahuje, něco či někdo je větší, silnější, mocnější, neznámý. Člověk má potřebu si získat jeho přízeň. Nejlépe nějakými dary, oběťmi, činy i službou. Že to bylo kdysi dávno, kdy si lidé neuměli vysvětlit různé přírodní úkazy jako např. hromy, blesky, zatmění slunce a podobně? Nebo dnes snad někde hluboko v Africe? Omyl! Právě v současné době získávají různá východní náboženství své příznivce a vyznavače ve vyspělé Evropě. S tím máme možnost se setkávat. Nejznámější je hinduismus, buddhismus, islám nebo spirituální cesta jógy. Ve všech těchto náboženstvích existují ještě skupiny, které se liší v některých výkladech nebo chápáních víry a mohou vedle sebe žít v pokoji nebo proti sobě bojovat. To také známe ze současnosti.

Naším úkolem však není studovat různé bohy či božstva a jejich původ. Pokladník v bance nemusí a ani nemůže znát všechny falešné bankovky. Důležité je, aby znal dobře ty správné.

Některá fakta o Bibli

Byla psaná v průběhu asi 1400 let. Mezi autory byli: král, prorok, královský rádce, soudce a vůdce milionového národa, rybář, lékař, celník, pastýř a další. Některá z těch profesí se vyskytovala i víckrát. Celkem těch pisatelů bylo asi 40. Jejich výpovědi si neprotiřečí! Jsou nám představeni jako tlumočníci či interpreti toho, v čem je Bůh inspiroval. Pro zjednodušení říkáme, že Bible je dopis od Boha lidem: Veškeré písmo pochází z Božího Ducha... (2Tim 3,16) Mnohá proroctví v ní obsažená se už naplnila. Nejen ta, která se týkají osoby Pána Ježíše, ale i jiná jsou už historií prokázaná. Není důvod nevěřit, že se naplní i ta dosud nesplněná.

Domnívám se, že žádná z knih, na kterých nekřesťanská náboženství staví, které je vysvětlují a zpřístupňují, nemá takový „rodný list“ jako právě Bible.

BŮH

Bůh je nám v Bibli představen jako Stvořitel (1M 1,1): Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi. Pokud sledujeme nové poznatky vědy, můžeme si všimnout, že evoluční teorii přibývá nevysvětlených a nezodpověditelných otázek třeba v souvislosti s DNA. Z Bible také víme, že v ústech dvou nebo tří svědků bude potvrzena každá výpověď. (Mt 18,16). Každý, kdo se zajímá o přírodu, může obdivovat její krásu, a kdo sleduje důležitost dobře nastaveného ekosystému, musí obdivovat moudrost Stvořitele.

V listu Římanům (1,19) čteme: Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné, Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. Tedy dva (aspoň) svědky, jak je to i v současné době při řešení sporu zapotřebí, máme: Bibli a stvoření (= makro i mikro svět).

Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné, Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. Římanům 1,19

BOHOVÉ

Bohové jsou představováni jako mocní, spravedliví, trestající apod. Je důležité je poslouchat, respektovat, ucházet se o jejich přízeň, například různými dary či skutky, zkrátka kupovat si ji. A doufat, že... snad... někdy...

V Bibli se dočteme, že Bůh je láska. (1J 4,8) Nejen, že to o sobě říká, ale také to dokazuje svými činy, svým jednáním, svou trpělivostí a shovívavostí. Činil tak v době Starého i Nového zákona a činí tak i v naší současnosti. On svého Syna dal, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (J 3,16) Ten velký, mocný, moudrý (vlastně bychom měli napsat ten největší, nejmocnější a nejmoudřejší se uchází o nás. On dává svého Syna Ježíše, jako výkupné. Nejde mu o davy, nějaké množiny lidí, ale oslovuje jednotlivce: každého, kdo chce. Respektuje svobodnou vůli, kterou kdysi nám lidem jako Stvořitel svému stvoření dal.

Je pravdou, že také něco chce (Př 23,26): Dej mi synu můj srdce své. A zároveň to zdůvodňuje (Mt 6,21): Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce. A v tom je háček, protože: “nejúskočnější ze všeho je srdce...” (ČEP) / “Nejlstivější jest srdce nade všecko a nejpřevrácenější...” (KR).

I srdci člověka, který uvěřil v moc smrti Pána Ježíše a Jeho vzkříšení, se může stát, že se nechá obelstít a pokladem se pro něho stane něco jiného. Satan stále obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil. (1Pt 5,8) Kdysi přišel za Evou a nabídl jí něco neznámého, lákavého a slíbil něco, co se jí zdálo být velmi zajímavé a důležité. Stejnou či obdobnou metodu používá i dnes. Ví, komu z nás co nabídnout, abychom první místo ve svém myšlení = srdci, dali něčemu či někomu jinému, než tomu, komu právem náleží. V podobné situaci jsem si kdysi uvědomila, že v modlitbě nemohu říkat: „Bože...“ Je opravdu ten, koho v modlitbě oslovuji „Bože“ mým Bohem? Tím, kdo je v mém myšlení a jednání na prvním = nejdůležitějším místě?

Takoví bohové nejsou jen někde v dalekých zemích, ale všude kolem nás a může to první místo obsadit kdokoli nebo cokoli, co nám „šité na míru“ nabídne Nepřítel. Když si troufl na Pána Ježíše, troufne si jistě i na kohokoli z jeho učedníků, na kohokoli z nás.

Pán Ježíš odpovídal: „Psáno jest...“

Přeji vám všem i sobě, abychom dobře znali „co je psáno“ a v pravý čas uměli sobě i jemu správně odpovědět a podle toho i jednat.

P.S. Když Satan pokoušel Ježíše také citoval Písmo, ne však přesně. Má svou verzi s malou odchylkou.

IRENA ZEMANOVÁ

TAIWAN – hlad po evanjeliu

Ostrov Taiwan leží vo vzdialenosti 150 a viac km od juhovýchodného pobrežia Číny. Nachádza sa približne 270 km juhozápadne od Japonska a 200 km severne od Filipín. Súostrovie Penghu pri Taiwanskej úžine bolo prvý raz včlenené do administratívneho územia Číny za vlády dynastie Juan v 13. storočí. Neskôr portugalskí moreplavci, plaviaci sa cezeň, objavili hlavný ostrov a nazvali ho Formosa (prekrásny).

História

Ostrov Taiwan bol vo svojej histórii ***ovládaný rôznymi mocnosťami,*** vrátane Holandska a Španielska i vládcami čínskych dynastií Ming a Quing. Po čínsko-japonskej vojne v roku 1895 čínska dynastia Quing musela odovzdať vládu nad ostrovom Japonsku, ktoré tu vládlo nasledujúcich 50 rokov. Na konci druhej svetovej vojny bol Taiwan vrátený Čínskej republike. Počas rokov 1945-48 prebiehala v Číne vojna medzi červenou armádou Mao-ce-tunga a Kuo-min-tangom, Čínskou národnou stranou na čele s prezidentom, generálom Čiankajšekom.

V roku 1949 komunistická armáda ovládla pevninskú Čínu, kde ustanovila ***Čínsku ľudovú republiku*** (ČĽR). Vláda Kuomintangu ušla na Taiwan, kde jej následnícke vlády vládnu doteraz. V rokoch 1950-80 bol Taiwan známy ako Ostrovná Čína alebo Slobodná Čína, hoci si ČĽR nárokuje suverenitu i nad ním. Po roku 1980 väčšina krajín uznala ČĽR ako jediného zástupcu Číny. Odvtedy ***Taiwan jestvuje ako nezávislý štát***, ktorý uznáva viac než 20 štátov sveta. Väčšina Taiwancov si nepraje zjednotenie s ČĽR a aktívne sa snaží, aby Taiwan zostal nezávislým štátom. Z nejednoty v tejto otázke, ale aj v iných, vznikali v nedávnych rokoch nepokoje.

Hospodárstvo

Veľmi rýchle spriemyselnenie Taiwanu v druhej polovici 20. storočia nazvali ***„Taiwanským zázrakom“***. Krajina je jedným zo štyroch „ázijských tigrov“ spolu s Hongkongom, Singapurom a Južnou Kóreou. Ale ***od roku 2000*** prežíva Taiwan ***stály hospodársky pokles***. Mnohé medzinárodné spoločnosti odišli z neho a vybudovali svoje závody v Číne a iných krajinách. Stredná vrstva, ktorá bola hybnou silou rastu, je teraz už v dôchodku. Hospodárstvo založené na priemyslovej výrobe nedokáže konkurovať krajinám s nízkymi platmi robotníkov a pracovníkov. A chýbajú nové stratégie na povznesenie hospodárstva.

Náboženstvo

Pôvodní obyvatelia Taiwanu boli ***Austronézania***. Od 17. storočia ostrov osídľovali stále viac ***migranti z čínskeho kmeňa Han***. Teraz obyvateľstvo tvoria z 85% ich potomkovia, 13% tvoria potomkovia pevninských Číňanov, ktorí sa sem utiahli s Kuomintangom a 2% pôvodní obyvatelia. ***70%*** z celkového počtu obyvateľov sa hlási ***k budhizmu a taoizmu*** a zostatok k U-kuan-tao, kresťanstvu a iným náboženstvám. Je tu i niekoľko ateistov. Prieskumy ukazujú, že 90% Taiwancov sa aspoň raz do roka zúčastní na nejakej ľudovej náboženskej slávnosti. ***Viac ako 50% z nich uctieva modly***. Modlia sa k nim úprimne, a keď sú ich prosby vypočuté, sú povinní platiť za to ich kňazom. V prípade, že nezaplatia, hrozia im tí trestami. Keď ich prosby nie sú splnené, obrátia sa k iným bohom, až kým nenájdu toho podľa nich pravého. Ich náboženské správanie je typický utilitarizmus (prospechárstvo). V ňom hľadajú šťastie cez naplnenie svojich žiadostí. Taiwanská spoločnosť je postihnutá týmto typom pokrivenej viery a s ňou spojenými činnosťami. Nie je preto prekvapujúce, že časopis Time dal Taiwanu nálepku „Ostrov žiadostí“.

Kresťanstvo

Misionári zo Západu prišli na ostrov počas holandskej a španielskej nadvlády. Snažili sa evanjelizovať medzi pôvodnými obyvateľmi, ale žiadny z ich cirkevných zborov dodnes neprežil. V roku 1865 prišiel na ostrov presbyteriánsky misionár ***James Laidlaw Maxwell*** a s ním nové obdobie misie. Prví bratskí misionári prišli na ostrov počas japonskej nadvlády a získali jednotlivcov pre

Krista. Keď sa komunisti v roku 1949 zmocnili vlády v Číne, vyhnali z nej misionárov. Mnohí z nich prišli na Taiwan a začali tu hneď evanjelizovať. Tak začalo ***evanjelizačné hnutie v rokoch 1950-60***. Po vojne ľudia hľadali pokoj a našli ho v Cirkvi. V priebehu 10 rokov počet kresťanov vzrástol z 50 000 na 300 000.

Za ostatných 100 rokov Taiwan mal veľký ***prospech z nemocníc a škôl založených misionármi***. Dnes je tu 12 všeobecných nemocníc a viac než 50 škôl vrátane 16 univerzít a 37 základných a stredných škôl, podporovaných rôznymi kresťanskými inštitúciami. V prítomnosti tu najviac rastú cirkevné zbory, ktoré sú nezávislé a čo do charakteru charizmatické.

V roku 1987 taiwanské cirkvi vstúpili do ***„Evanjelizačného hnutia 2000“*** s cieľom dosiahnuť 2 milióny kresťanov, 10 000 zborov a 200 misionárov. Avšak ***ku koncu roka 2000*** bolo na ostrove iba ***3000 cirkevných zborov a v nich okolo 570 000 kresťano***v – 2,25 % z celkového počtu obyvateľov. Aj keď hnutie nedosiahlo stanovené veľkorysé ciele, prinieslo väčšiu spoluprácu cirkví a ich zborov v evanjelizácii. Známi cirkevní vodcovia a konferenční rečníci zo zahraničia boli pozývaní, aby viedli tvorivé dielne a semináre o raste zborov. Z cirkevného prieskumu v roku 2013 vyplynulo, že počet cirkevných zborov klesol na 2200, ale počet kresťanov stúpol na približne 1,3 milióna. Ale vláda vo svojej správe uvádza iba okolo 600 000 kresťanov. Veľký rozdiel môže mať rôzne príčiny. Jednou z nich je, že mnohí z tých, čo sa hlásia ku kresťanstvu, neprerušili svoje spojenie s tradičným náboženstvom.

Práca bratských zborov na Taiwane ***začala v roku 1949***. Do roku 1970 tu vzniklo 15 bratských zborov. Mnohí mladí ľudia ich však opustili a odišli do zborov nezávislých cirkví. 5 zborov ukončilo činnosť pre pokles počtu veriacich, ale 3 nové zbory vznikli na iných miestach. ***Toho času*** je na ostrove ***13 bratských zborov s približne 1200 príslušníkmi***. Na konferencii v roku 2014 sa zbory rozhodli založiť ***bratské vzdelávacie stredisko***, na ktorom by sa vyučovali biblické pravdy poznané v bratskom hnutí. V jeseni 2016 taiwanské zbory za pomoci bratov z Austrálie otvorili takéto stredisko. Teraz v ňom študujú traja plnočasoví študenti, ktorí po absolvovaní štúdia budú pracovníkmi vo svojich zboroch.

Výzvy

Na Taiwane nie je ťažké zvestovať evanjelium a pozvať ľudí, aby prijali Ježiša Krista ako Spasiteľa, pokiaľ im nehovoríme o Jeho jedinečnosti a výlučnosti ako takého. Kľúčovou úlohou je pomôcť ľuďom pochopiť ju. Dnes sú mnohé ***cirkvi na Taiwane zasiahnuté kultúrou konzumu a svetskými hodnotami***. Svetská kultúra národa sa odráža aj v agresívnej požiadavke, aby nový prezident Caj-ing-wen a jeho vláda uzákonili homosexuálne partnerstvo. Táto požiadavka rozdeľuje spoločnosť. Namiesto evanjelia o pokání a odpustení hriechov mnohé cirkvi zvestujú Abrahámove požehnania a evanjelium prosperity. ***Ľud Taiwanu potrebuje pravé evanjelium Ježiša Krista! Taiwan potrebuje vaše modlitby!***

Modlite sa

- ***za vládu Taiwanu***, aby sa snažila udržať tradičné čínske hodnoty, akými sú manželstvo a rodina ako aj spravodlivosť a spolupatričnosť,
- ***za evanjelizáciu Taiwanu***, aby ľud poznal, že modloslužba mu neprinesie večné spasenie a za srdcia otvorené pre prijatie Ježiša Krista ako Spasiteľa a Pána,
- ***za cirkevné zbory*** na Taiwane, aby boli jedného srdca a jednej mysle pri zvestovaní evanjelia ľuďom,
- ***za vodcov cirkevných zborov***, aby mali potrebné dary a dali sa viesť Svätému Duchu pri vedení svojich zborov, zvestovaní evanjelia a budovaní Kristovho tela,
- ***za*** novovytvorené ***vzdelávacie stredisko bratských zborov***, aby Pán i cezeň povolal nových pracovníkov do služby,
- aby ***učitelia v tomto stredisku a ich spolupracovníci*** vzdelávali študentov v múdrosti a v premieňajúcej moci Svätého Ducha,
- aby ***študenti v stredisku*** mali hlboký osobný vzťah k Pánu Ježišovi a po ukončení štúdia verne slúžili vo svojich zboroch.

M. Lu, autor slúžil bratským zborom na Taiwane viac ako 40 rokov

Z ECHOES 7-2017 PREL. JÁN HUDEC

50 rokov na vozíku
– a stále chodí s Ježišom

30. júla 1967 – už je to 50 rokov – sa dve sestry vybrali zaplávať si v Chesapeake Bay v Kalifornii. Po nešťastnom skoku do vody zostala jedna z nich, vtedy 17-ročná, ochrnutá. Dnes Joni Eareckson Tada (tak sa volá od svadby s Kenom Tada) vedie medzinárodnú organizáciu, ktorá pomáha ľuďom s rôznymi postihnutiami. Známa je ako autorka kníh, umelkyňa maľujúca ústami, a často vystupuje na rôznych konferenciách (v minulosti navštívila aj Československo) i v rozhlase.

Obdobie liečenia po úraze prežívala ťažko a len pomaly sa vyrovnávala s myšlienkou, že už nikdy nebude chodiť po vlastných nohách a používať ruky ako zdraví ľudia. Využila všetky cesty naznačené v Písme: zavolala si starších, dala sa mazať olejom, vyznávala hriech, prosila blízkych priateľov i široký okruh kresťanov o modlitby a úprimne verila, že sa jej situácia zmení. Navštevovala uzdravovacie zhromaždenia a prežila aj mnoho sklamaní a falošných nádejí. Pochopila, že nie každé utrpenie je trestom za konkrétny hriech a nie každý problém sa vyrieši pri dostatočne silnej viere. Aj vďaka nepredstaviteľne ťažkým situáciám, ktoré prežila, je dodnes Joni posilou pre iných trpiacich.

O posune v svojom pohľade na uzdravenie sama hovorí:

Jedna z prvých vecí, čo mi naozaj pomohli, bola z 1. kapitoly evanjelia podľa Marka. Ježiš celý deň uzdravoval. Napokon všetci odchádzajú a padá večer. Davy sa na druhý deň ráno vracajú a Šimon Peter hľadá Ježiša, ktorý sa kdesi vytratil – je sám a modlí sa. Keď ho nájdu, Šimon vraví: „Všetci ťa hľadajú!" Ježišova odpoveď je udivujúca: „Poďme inde, do blízkych mestečiek, aby som aj tam kázal; veď nato som prišiel."

Pri čítaní tých slov som si uvedomila, že Ježiš pripisoval uzdravovaniu inú prioritu. Ten istý, čo uzdravoval ochrnuté ruky a slepé oči, zároveň povedal: „Ak ťa pohoršuje tvoja ruka, odtni ju, alebo ak ťa zvádza tvoje oko, vylúpni ho." Bohu ide o hlbšie uzdravenie.

Joni Eareckson Tada

Sú v živote aj dôležitejšie veci, ako chodiť a používať vlastné ruky. Je to mať srdce oslobodené zo zovretia hriechu a pýchy a sebectva. Netvrdím, že už som to všetko dosiahla – mám ešte pred sebou kus cesty – ale som na tej ceste, a to je veľmi dobré.

To neznamená, že sa uzavrela pred možnosťou Božieho zásahu. Stále si myslí, že je dôležité modliť sa za uzdravenie nemocných. Boh môže zázračne uzdraviť, a keď sa to stane, je to nielen pre dobro chorého, ale na Jeho slávu. Je to malá ochutnávka toho dňa, keď sa otvoria oči všetkých slepých a uši hluchých, a jazyky nemých budú kričať od radosti a chromí budú skákať ako srny. Ale také zázraky sú skôr výnimkou než pravidlom.

Sama Joni hodnotí ťažký kus života, ktorý prežila, takto:

Nedávno som čítala v Biblii slová: „Po krátkom utrpení Boh všetkej milosti, ktorý vás v Kristovi Ježišovi povolal do svojej večnej slávy, vás zdokonalí, utvrdí, upevní a postaví na pevný základ." (1Pt 5,10) Úprimne sa divím, že pri pohľade na tých 50 rokov mám pocit, že to bolo „krátke utrpenie". Možnože Boh to tak robí, keď viac ako všetko milujeme Ježiša, keď Ho nasledujeme zblízka. Možnože On vygumuje všetku tú hrôzu, všetko zúfalstvo, všetku minulú depresiu, keď sa učíme, ako Mu dôverovať. On zatlačí do pozadia všetky tie ťažké chvíle úzkosti a do popredia vyvedie chvíle plné nádeje, pokoja a rastu. Keď sa pozerám na tých uplynulých 50 rokov, vidím, ako Boh robí také veci, a to je veľmi vzrušujúce.

PODĽA CHRISTIANITY TODAY
SPRACOVAL PETER KOZÁR

Falošní bohovia

Timothy Keller

EVS, 2012, 169 strán

Dágon, Bál, Aštarta, Moloch, Tammúz, Nechuštán, Mamon, Artemis... čo by mohlo byť nepraktickejšie, ako zaoberať sa modlami, vymyslenými bohmi z dávnych čias a vzdialených miest, ktorých už dnes aj tak nikto neuctieva (teda možno s výnimkou Mamona). A predsa modlárstvo je nielen fenomén minulosti, ale stále živý problém, lebo, ako už dávno povedal Ján Kalvín, „ľudské srdce je továreň na modly".

Pastor Timothy Keller, pôvodne z vidieckeho zboru vo Virgínii, založil v roku 1989 nový zbor Redeemer na Manhattane v New Yorku, na jednom z najsekulárnejších miest na svete. Doterajšia existencia a rast zboru svedčí o tom, že Keller má schopnosť osloviť súčasných hľadajúcich ľudí.

V knihe ***Falošní bohovia*** s podtitulom ***Prázdne sľuby peňazí, sexu a moci a jediná nádej, na ktorej záleží***, ukazuje, ako veľmi je otázka modloslužby aktuálna, pohľadom do Biblie ale aj množstvom aktuálnych príkladov zo súčasného západného sveta. Vysvetľuje, že modlou sa môže stať čokoľvek (ľudská bytosť, neživá vec, veľká idea), čo funguje ako náhrada skutočného Boha, od čoho človek očakáva vyslobodenie, naplnenie, zmysel života. Niečo také, čo človek miluje, na čo sa spolieha a čo poslúcha. Niečo také dôležité, bez čoho sa život zdá byť bezcenným.

„Môže to byť rodina a deti alebo kariéra a zarábanie peňazí, či úspech alebo ohlas u kritikov, ale aj zachovávanie si tváre a sociálne postavenie. Môže to byť romantický vzťah, ocenenie rovesníkmi, schopnosti a skúsenosti, bezpečné a pohodlné životné podmienky, vaša krása či rozum, politické alebo sociálne záležitosti, vaša morálka a bezúhonnosť alebo dokonca aj úspech v kresťanskej službe." (s. 13)

V princípe neplatí, že modla musí byť niečo ***zlé***. Napokon normálny človek by sa sotva odhodlal túžiť po niečom zlom pre zlo samotné. Väčšinou je problémom to, že niečo samo osebe ***dobré*** alebo ***neutrálne*** je vyzdvihnuté do pozície toho ***najlepšieho***. Pán Boh si žiarlivo stráži prvé miesto v životoch tých, čo sa mu odovzdali a majú s ním vzťah. Tim Keller to ukazuje na príklade Abraháma, ktorého Hospodin vyzval, aby mu obetoval to najcennejšie – svojho vytúženého syna Izáka.

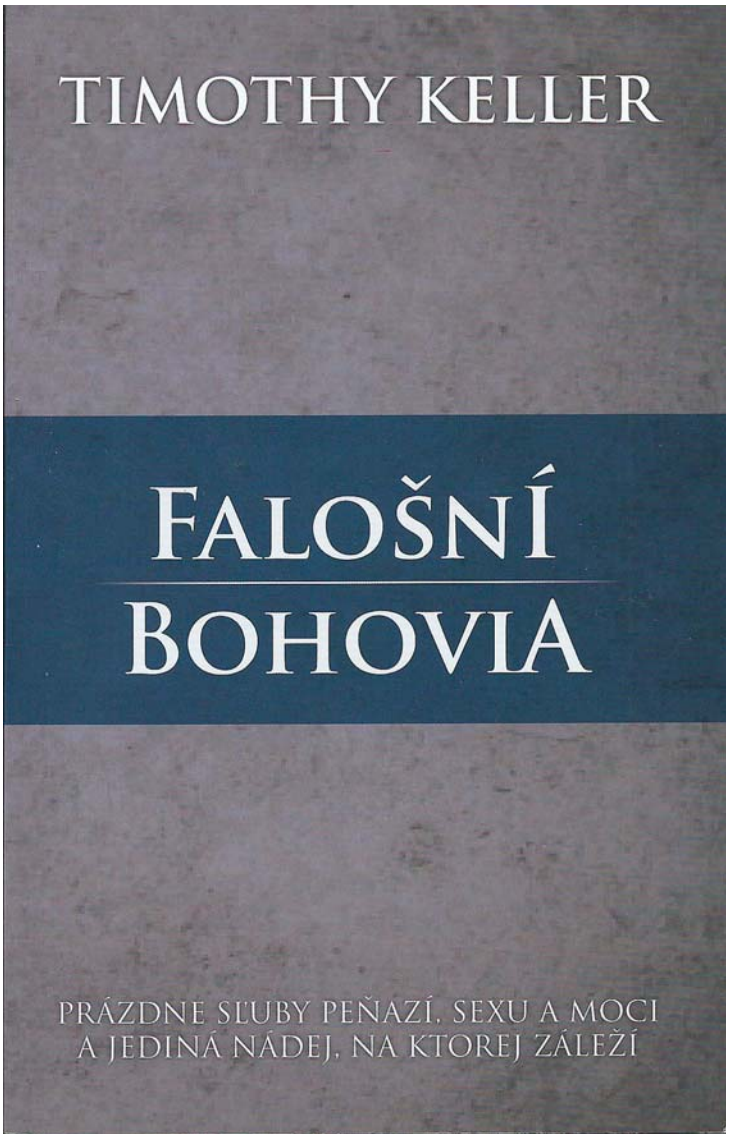

V kapitolách, venovaných konkrétnym moderným modlám, je tiež každá z nich vysvetlená s použitím známeho biblického príkladu. V kapitole o romantickej láske je to príbeh Jákoba a jeho vzťahu ku krásnej Ráchel (ale aj paralelný príbeh jej sestry Ley). V kapitole o moci peňazí a hrozbe chamtivosti je to príbeh bohatého mýtnika Zacheja. Pokušenie úspechu je ilustrované príbehom sýrskeho generála Naamána, úspešného mŕtveho muža. Osídlo moci znázorňuje príbeh vzostupu a pádu babylonského kráľa Nebukadnesara. Okrem týchto najnápadnejších modiel kniha upozorňuje na skryté modly srdca, ktoré nemusia byť zjavné na prvý pohľad, a predsa majú moc určovať ľudský život; tu ako ilustrácia poslúžil neposlušný prorok Jonáš s jeho nacionalizmom.

Silnou stránkou Kellerovej knihy ***Falošní bohovia*** je jej vyvážený štýl, zároveň myšlienkovo hlboký a zrozumiteľný, nanajvýš aktuálny vďaka ilustráciám zo súčasnosti a zároveň solídne ukotvený v Písme. Osobitne cennou črtou knihy (ale aj všetkých Kellerových kázní) je, že je dôsledne kristocentrická. Každá kapitola sa končí pohľadom na Krista a jeho evanjelium a ukazuje v ňom odpoveď na naše hľadanie. Lebo túžbu po naplnení, ktorá nás privádza k hľadaniu na rôznych miestach, nemožno umlčať len tak (ako sa usiluje budhizmus). Keď cítime smäd po živote, neprestaneme hľadať v dopukaných zatuchnutých cisternách, kým nenájdeme prameň živej vody.

PETER KOZÁR

Křesťanská Evropa

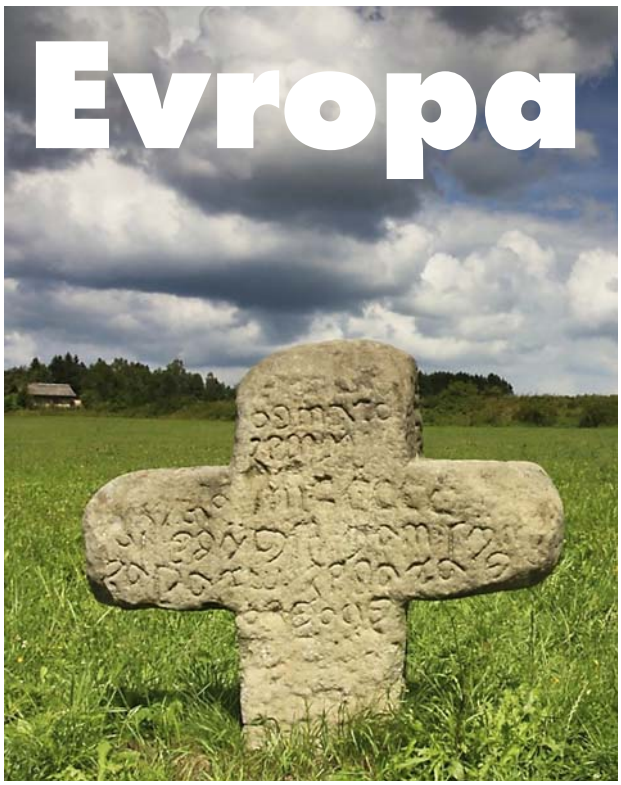

Už delší dobu opakovaně slyšíme a čteme: islám, teroristé, západní kultura, křesťanská Evropa, křesťanské základy evropské civilizace, evropské právo, islámské právo a tak podobně.

Ne všichni bychom tyto pojmy definovali stejně, různí lidé by každým tím slovem vyjadřovali něco jiného, něco jiného by si pod ním představovali. Nemíním otevírat nějaký jazykový koutek. Jde mi o to, abychom se zamysleli nad tím, co jsou (1) křesťanské základy evropské civilizace a co je (2) křesťanská Evropa.

(1) Křesťanské základy evropské civilizace

Apoštol Pavel kladl základy evropské civilizace na svých misijních cestách, když navštívil města, která zeměpisně patřila do Evropy nebo k ní měla blízko. V Izraeli byl vězněn a králem Agrippou málem propuštěn na svobodu, kdyby si nevyžádal slyšení u císaře. Tak se dostal zpět do Říma, tedy do Evropy.

Hodně času strávil ve vězení. Z listů, jež odtud psal do měst, v nichž před tím mluvil o Kristově životě, smrti a zmrtvýchvstání, se dovídáme, že lidé, se kterými byl v Římě v kontaktu i ve vězení, vědí o jeho víře a důvodu internace (uvěznění). Také v Římě vzniklo společenství těch, kteří Pavlovým prostřednictvím uvěřili v moc oběti Pána Ježíše Krista. Později byli pronásledováni, vězněni, někteří i umírali v arénách. Až uvěřila matka císaře Konstantina, který vydal Milánský edikt roku 313.

Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha. (Ř 8,28)

Ediktem byla těmto křesťanům dána svoboda vyznání. Věci nabraly rychlý spád. Křesťané byli lidé spolehliví, vzdělaní a perspektivní. Patřit k nim začalo být "in". Církev už nebyla jen společenstvím lidí, kteří se setkali s Ježíšem, vyznali mu své hříchy a vírou získali jistotu věčného života. Církev se rozmáhala, rozrůstala, získávala majetek a vliv. Přestávala pro ni být základem jen Bible, přidávala se i tradice a různé lidské iniciativy. Ve jménu Boha církevní představitelé nejednali vždycky tak, jak by to odpovídalo Boží vůli zjevené v Bibli. Ale „církev" učila lidi znát Boha, bát se Boha, věřit v Boha, učila znát desatero Božích přikázání, lidé věděli, co je to hřích a učili se ho vyznávat. Kamenem úrazu zůstalo, že „člověk hledí na to, co je před očima, ale Hospodin hledí k srdci."

(2) Křesťanská Evropa

Těch lidí, kteří *srdcem* uvěřili Bohu, nebylo a není mnoho. Církvi stačilo, co bylo před očima, do srdce vidí jen Bůh. A jsme v dnešní době. Jistěže i ve velkých církvích jsou upřímně věřící lidé, kteří milují Pána Ježíše. Ale většina? Jednoudvakrát za rok do kostela a dál hlavně nenarazit, ve vyjadřování být korektní, ani v hlavních dokumentech EU není zmínka o Bohu. O desateru snad někteří představitelé tuší, ale že Pán Ježíš říká: *Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vší síly své a ze vší mysli své a bližního svého jako sebe,* to nemohou vědět nebo museli zapomenout, protože to nemá nic společného se současnou filosofií společnosti ani ekonomiky.

Můžeme tedy mluvit o „křesťanské" Evropě? Jak ta křesťanská Evropa tehdy vlastně vznikla?

Vzdělaný, nadšený, horlivý Žid Pavel z Tarsu pronásledoval lidi, kteří „naletěli" nějakému blouznivci Ježíši, jenž o sobě říkal, že je Božím Synem a oni o něm říkali, že vstal z mrtvých. To přece nemůže být pravda a musí se tomu udělat konec. To uráží Boha, kterého Židé podle zákona Mojžíšova (a tradice) uctívali. Zřejmě Bůh viděl upřímnost Pavlova srdce a na cestě do Damašku se mu Ježíš ukázal. To setkání Pavlovi zcela změnilo život. Pro tu poznanou Pravdu byl ochoten trpět nedostatkem, kamenování, věznění a další různá příkoří.

Kolik šiřitelů křesťanství žije v Evropě dnes?

Víra v biblického Boha je o lásce. Bůh **dal** svého Syna a „my všichni jsme vzali milost za milostí". „Jak by nám spolu s ním nedaroval všecko?"... „Milovaní, nyní jsme děti Boží, a ještě nevyšlo najevo, co budeme." „Co oko nevidělo a na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří Ho milují."

Ale On má také přání: „Dej mi, synu můj, srdce své, a oči tvé cest mých ať ostříhají!" Kolik různých náboženství z různých světových stran Evropané přijali a kolika různým bohům se podřizují a slouží jim?! Kolika věcem a činnostem věnujeme víc času, dáváme přednost před tím, o kom říkáme, že Ho milujeme? Můžeme v těchto souvislostech mluvit o křesťanské Evropě? Nejde jen o atrapu?!? Falzifikát?!?

Neboť kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce. (L 12,34)

Islám je o zásluhách, příkazech a zákazech, pohrdání až nenávisti „nevěřících" křesťanů. Jeho vyznavačům nechybí horlivost a věrnost či oddanost učení a jednomu Bohu. Když se vezme v úvahu i jejich počet, zdá se převaha jasná.

Každý z nás je sám zodpovědný za svůj vztah k Bohu a Pánu Ježíši, do jaké míry Mu otevíráme své srdce a jak střežíme Jeho cesty a následujeme Jej.

IRENA ZEMANOVÁ

To jsme tak líní?

Asi před dvěma lety jsem se vlakem vracel z nějaké cesty. Už jsem byl unavený, neměl jsem chuť nic číst, s nikým se bavit, tak jsem jen seděl a koukal z okna. Vtom si naproti mě sedla mladá žena, bylo patrné, že je cizinka.

Napadlo mě, že bych se měl pokusit jí říct evangelium. Po chvilce váhání jsem s ní navázal hovor a ona projevila zájem. Anna[1] snad už v nějakém kontaktu s křesťany dříve byla, ale její pojetí křesťanství mi připadalo dost zmatené. Vystupovala na stanici ve městě, kde je křesťanský sbor, a tak jsem jí na rozloučenou dal do ruky papírek s číslem telefonu na jednoho ze starších – pokud bude mít zájem, ať se mu sama ozve. Staršího tamějšího sboru jsem potom informoval, aby věděli, o koho se jedná, kdyby se opravdu ozvala.

Pak jsem o Anně dlouho neslyšel. Je pravda, že jsme se asi dvakrát viděli, ale nevěděl jsem, zda a jak se její vztah s Bohem vyvíjí.

Až letos po více než dvou letech mě do tamějšího sboru pozvali na shromáždění se křtem. Když jsem mezi křtěnci uviděl Annu, zmocnily se mě různé pocity. Jednak vděčnost, že takové drobné semínko – pár minut evangelizace přineslo hmatatelný výsledek: další člověk je zachráněný pro věčnost! Uvědomil jsem si, že jsem udělal vlastně jen maličko, obrovský díl práce odvedl onen starší tamějšího sboru – systematicky ji vedl ke Kristu, celé dva roky ji vyučoval, až se obrátila a byla zralá ke křtu.

A taky se mě zmocnil pocit studu. S kolika desítkami, možná stovkami lidí jsem se setkal a myslel jsem si o nich vždycky: „Ten určitě nebude mít zájem." Mám za to, že žijeme v klamu, když si říkáme, že lidi kolem nás nemají zájem. Nebo jsme vždy tak unavení? Nebo se bojíme? Nebo jsme líní?

JAN VOPALECKÝ

[1] *Anna pochází ze země, kde to křesťané mají těžké. Ona se tam má po čase vrátit, z důvodu ochrany jsem změnil její jméno.*

Eva Ostrolucká

Zo života a pre život

Křesťanský sbor Ostrava-Kunčičky, 2017, 113 strán

Koncom roku 2015 vyšla od autorky Evy Ostroluckej kniha Na krídlach viery, v ktorej opisuje svoj neľahký životný príbeh. Nedávno som mala možnosť prečítať si jej ďalšiu knihu s názvom Zo života a pre život. Tentoraz je to zbierka krátkych zamyslení – ako už samotný názov napovedá – skúseností zo života užitočných pre život. Nadobudnuté skúsenosti, predovšetkým tie s Bohom, je dobré si uchovať, lebo, ako sa v úvode knihy píše:

„Niekto povedal, že je dobré, keď si kresťan píše denník, svoje zážitky a skúsenosti s Bohom, vypočuté modlitby. Snáď aj preto, aby vtedy, keď zostarne a bude zabúdať, keď sa jeho život stane sivým a prídu dni, v ktorých nebude mať záľuby... aby si mohol pripomenúť, aký je Boh dobrý, verný a láskavý."

Autorka zachytáva niektoré momenty zo svojho života viery z obdobia zhruba jedného roka. V krátkych vstupoch ponúka čitateľom svoje osobné poznanie a skúsenosti a tiež myšlienky a skúsenosti iných ľudí alebo úryvky z iných kníh, ktoré ju oslovili a formovali. Jednotlivé kapitoly sú od seba nezávislé, takže môžete knihu pokojne na chvíľu odložiť a kedykoľvek sa k nej vrátiť bez toho, že by ste stratili niť. A možno by bolo fajn čítať ju práve takýmto spôsobom, s malými prestávkami, aby ste sa mohli nad každou kapitolou na chvíľu zamyslieť a nazrieť do svojho vlastného života.

Kniha sa venuje celkom praktickým, každodenným témam ako napr. hľadanie radosti, prekonávanie strachu, únava, otázka kariéry, modlitba, služba Bohu, prečo chváliť Boha, prečo čítať Božie slovo a mnohé ďalšie.

Bolo to oddychové a zároveň podnetné čítanie. Jediné, čo ma trošku rušilo, bolo nejasné označenie prevzatých citátov. Miestami mi chýbalo rozlíšenie, kde sa končia myšlienky autorky a začínajú slová citované od iných autorov. Ale odhliadnuc od tohto vyrušenia by som autorku rada povzbudila, ak sa rozhodne napísať ďalšiu knihu, aby sa nebála vo väčšej miere využívať obrazy zo svojho vlastného života. Aj prevzaté slová, ktoré vo svojej knihe použila, sú nepochybne užitočné a cenné. No mňa osobne viac zaujali práve tie kapitoly, v ktorých autorka nečerpala z iných zdrojov, ale opisovala svoje vlastné skúsenosti a pohľady na život. Možno je to spôsobené aj tým, že ja som tak trochu knihomoľ. Veľa vecí som už prečítala, a preto ma vždy poteší, keď natrafím na niečo nové, autentické, keď môžem čítať slová, z ktorých je cítiť autorovu osobnú skúsenosť, ktoré sa možno niekedy ťažko píšu, lebo sú výsledkom náročných životných lekcií, ale o to sú vzácnejšie.

Knihu *Zo života a pre život* ako aj iné knihy autorky Evy Ostroluckej si možno objednať na adrese slovenskej redakcie ŽS.

JANA ČÍŽOVÁ

Jsem spokojená
a na nic si nestěžuji

Vyrůstala jsem v rodině, která se rozpadla, když mi bylo pět let. V mé rodině byl alkohol, smilstvo, touha po penězích, pýcha, hněv, ponižování a nenávist. Od mala jsem toužila, aby se všichni, které miluji, milovali i navzájem, nebo se alespoň s úctou snášeli.

Moc jsem toužila po lásce a pocitu bezpečí, ale maminka na mě neměla čas. Cítila jsem se strašně opuštěná. Byli jsme chudí, často nebylo ani na svačiny do školy. Ale i v tom vidím Boží výhodu, dnes nemám problém vyjít s málem a odříct si spoustu věcí.

V devíti letech se začala projevovat moje nemoc, svalová dystrofie. Do mých čtrnácti let se ovšem nevědělo, o jakou nemoc jde. Absolvovala jsem spoustu pobytů v nemocnicích a spoustu nepříjemných vyšetření. Od té doby je ve mně nedůvěra k lékařům. Ve škole jsem prošla spoustou ponižování a šikanou. Své dětství jsem popisovala jako noční můru, za kterou jsem chtěla udělat tlustou čáru a nikdy se k tomu nevracet.

Světlé chvilky v dětství byly u mého tatínka, který byl katolík a víru praktikoval do života. Nebyl dokonalý, měl spoustu chyb, ale dokázal do mě zasít semínko. Dělal na Slovensku misie, věnoval tomu všechen čas i finance. Jezdívali jsme spolu po sbírkách oblečení, jídla, nádobí... čehokoliv a rozváželi jsme to mezi chudé i na Ukrajinu. Byla jsem tím životem nadšená. Tatínek zemřel dva měsíce po mé svatbě, nedočkal se už vzklíčení toho semínka, ale vím, že mě svěřil do Božích rukou a důvěřoval Bohu. Vždycky mi opakoval „čítaj Bibliu“ jako nejdůležitější věc a odpověď na mé otázky.

Tímto bych chtěla povzbudit všechny rodiče, kteří zasévají semínka do svých dětí a modlí se za ně, že to není marné, i když se třeba nedočkají výsledku. Pán má pro každého připravený čas a Mojžíš se také nedočkal zaslíbené země, ale věděl, že může věřit Bohu, že jeho lid tam vejde.

Věřím, že i pro mé blízké a manžela má svůj připravený čas. Modlím se za ně každý den, protože to cítím jako svůj úkol, ale nebojím se o ně.

Můj život byl jeden velký strach – ze všeho. Nejvíce však z lidí. Cítila jsem se ošklivá, ubohá, hloupá – prostě mnohem horší než všichni ostatní. Bála sem se chodit i do města, že na mě lidé budou zírat, jak chodím, jak jsem nemožná a hnusná. Moc sem se za sebe styděla. A tento můj pocit umocnila i manželova maminka, pro kterou jsem také nebyla dost dobrá. V jednom kázání jsem slyšela, že pokud se cítíte k ničemu a nemožní, jste ti nejlepší a praví právě pro Pána Ježíše.

Pán mě musel srazit na úplné dno, kdy jsem se cítila všemi opuštěná, všechno v životě mi krachovalo, měla jsem bolesti a lékaři nevěděli, z čeho. Byla jsem ze svého života zklamaná. Jednu noc jsem v bolestech potají celou

probrečela a prosila Boha, ať si mě vezme k sobě, nebo ať mě vezme kamkoliv, ale hlavně ať už mě z tohoto světa vezme pryč. On to neudělal. Ve chvíli, kdy jsem si myslela, že mě zachraňuje, mi dal další strašnou ránu beznaděje a bezmocnosti.

A v této beznaději otevřel jedny jediné dveře a to k mé tchýni. K tomu poslednímu člověku, kterého bych chtěla vpustit do svého života. Tady byly pro mě dveře odjakživa zavřené a nadobro zamčené. Za těch dvanáct let mého života s jejím synem tu nebyla nikdy ani jiskřička naděje ke sblížení.

A já se musela podvolit a byl to ten nejúžasnější zázrak, který Pán Ježíš mohl učinit. Moje tchýně pomohla vyklíčit tomu semínku ve mně, přivedla mě k Pánu Ježíši, stala se mojí duchovní maminkou, milou přítelkyní a moudrou rádkyní. Otevřela mi dveře do církve.

Pán Ježíš mohl ve mně začít pracovat a měnit můj život. Nedělal to ovšem tak, jak bych si to já představovala a nebylo to snadné ani úžasné a mnohokrát jsem se kvůli tomu nabrečela. Ale udělal to dokonale.

Pociťovala jsem negativní odezvu od manžela i svých blízkých. Modlila jsem se u televize zakutaná v dece, rukou jsem si nenápadně zacpávala uši a dělala, že dřímám, jen aby manžel nic nepoznal. Hltala jsem Boží slovo a Barkóciho na internetu – samozřejmě o samotě. Při každé výzvě k obrácení jsem doma u notebooku zvedala ruku a nahlas říkala „ano, já chci, přijď, Pane Ježíši do mého srdce“. A dokonce jsem se i vztekala, že se mnou se ten „náhlý zázrak“ – jak to popisovali ostatní, neděje. Ale dělo, jen to nebyla okamžitá proměna, byl to proces.

Velmi mi pomohly knížky od Corrie ten Boom. Já sem nerozuměla pojmům jako „odevzdat se Ježíši“, „milovat Ježíše“ – jak se můžete zamilovat do někoho neviditelného. Nebo „být mu poslušná“, ale jak, když na vás nemluví? Jak „mluví do srdce“, vždyť já nic neslyším... říkala sem si, že jsem na to asi příliš tupá, ale pořád jsem měla touhu učit se. Nejlepší na Barkócim a Corrie bylo to, že mi vždycky na konci dali pro mě pochopitelný návod – hmatatelný, reálný, jak to udělat.

Pán Ježíš mě postupně osvobozoval od všech strachů, dával mi pocítit klid i jistotu. Dodnes je pro mě největší útěchou, když si uvědomím, že nic se neděje bez jeho vůle a jeho svolení, všechno v mém životě má pevně v rukou. Už se nebojím budoucnosti ani své nemoci, protože vím, že sama nejsem ničeho schopná, ale jsem v těch nejlepších a nejbezpečnějších rukou. On ví nejlépe, co potřebuji, on zná nejlépe slabost mých svalů i mého ducha.

Má nemoc mě spoutala, stala jsem se závislou na pomoci. Byl to pro mě velký boj, vždycky jsem si chtěla o všem rozhodovat a dělat všechno sama. Ale i tímto mě Pán Ježíš musel pokořit a naučit mě spoléhat na něho. Ukázat mi, že to sama nezvládnu. Musela jsem se stát závislou na Bohu a naučit se přijímat jeho pomoc.

Pán Ježíš věděl, že budu Božím dítětem už od počátku světa, a proto si mě už od malinka formoval. Jako malá jsem si dala předsevzetí, že nebudu mít nikdy manželství jako moji rodiče. Že až si najdu muže, tak s ním budu na celý život a nikdy se s ním nebudu hádat o peníze. Peníze v mém životě nebudou hrát roli. A jedna velmi milá osoba mi nedávno řekla, že taková předsevzetí má Pán Ježíš rád a že jim pomůže dostát. A musím přiznat, že jsem v této oblasti byla mnohokrát hodně zkoušená, ale Pán Ježíš mi nedovolil padnout, pomohl mi můj slib dodržet. Vlastně to mnohdy udělal různými nenadálými okolnostmi za mě, když už jsem já nemohla. Celé dětství mě vyučoval skromnosti. Ukazoval mi faleš a zlo v církvi, ale i naprosto oddané, pokorné a laskavé duchovní věci.

Na nic ve svém životě si nemohu stěžovat, všechno zpětně vidím jako užitečné a nezbytné pro mne, můj charakter, moji povahu.

Nyní jsem ve chvíli, kdy se musím se svým soukromím a prožitky svěřit ostatním a vydat toto svědectví. Je to pro mě přímo nadlidský úkol, já se nesvěřuji a už vůbec ne před lidmi. Mít pozornost je pro mě utrpení. Já jsem spokojená, když mě není vidět ani slyšet. Pán tímto přede mě postavil horu, kterou nedokážu sama překonat. Takže ji teď nepřekonávám já, ale Pán Ježíš, on jde teď místo mě. Toto je jeho svědectví pro mě. Toto je jeho síla a odvaha, já na to nemám, ale Pán Ježíš ano.

Buď mu vzdána chvála a sláva!

BARBORA KRAJČOVÁ
NAVŠTĚVUJE KŘESŤANSKÝ SBOR ZLÍN

Boží báseň

Byl věčný, spravedlivý a svatý.
Láska, krása a dobro.
Kdo porozuměl jeho myšlenkám?
Jakoby vymyslel
nejkrásnější báseň,
učinil nebe a zemi
a rozkázal, aby bylo světlo.
To bylo jako první verš.

Okolo země
vytvořil hranici vzduchu
a dal místo oblakům.
To bylo jako druhý verš.

Potom udělal pevninu a moře.
Hory, údolí, skály
a všechny rostliny.
To bylo jako třetí verš.

A dále učinil množství galaxií,
hvězdy, měsíc a slunce,
orloj času.
To bylo jako čtvrtý verš.

Pak přišly na řadu ryby,
vodní živočichové, hmyz a ptáci.
To bylo jako pátý verš.

Nakonec ostatní živočichy,
zvířata vytvořil
a člověka, jako ke svému obrazu
stvořil Bůh.
Člověk, vrchol Božího stvoření!
Nejkrásnější šestý verš.

To ale nebylo ještě to nejkrásnější.
Sedmým veršem bylo,
když se Syn Boží stal člověkem!

ELIŠKA REZLEROVÁ

ISLÁM jako výzva pro křesťany

V posledním desetiletí se v Evropě výrazně potýkáme s nárůstem lidí, vyznávajících víru v Alláha, tedy stoupenců islámu. Je to předně díky nekontrolované (a také obtížně kontrolovatelné) migraci běženců z Asie a Afriky. Takové stěhování národů Evropa nezažila po staletí. Reakce na příliv migrantů jsou různé – od nekritického přijímání kohokoliv až po xenofobní odmítání všech, včetně skutečných štvanců, kteří ze zoufalství riskují vlastní životy, jen aby unikli hrozící smrti. Je očividné, že národy Evropy si s tímto nedobrovolným přírůstkem obyvatel zjevně neví rady a nedovedou se shodnout na tom, jakým způsobem tuto situaci řešit. Své přitom sehrávají i sami vykořenění uprchlíci, kteří se nedovedou orientovat a přizpůsobit zákonům zemí, kde našli útočiště. A nepochybně také fenomén tzv. Islámského státu, jehož bezprecedentní krutosti jen přispívají k šíření xenofobie a nenávisti a vyvolávají stejné reakce opačným směrem.

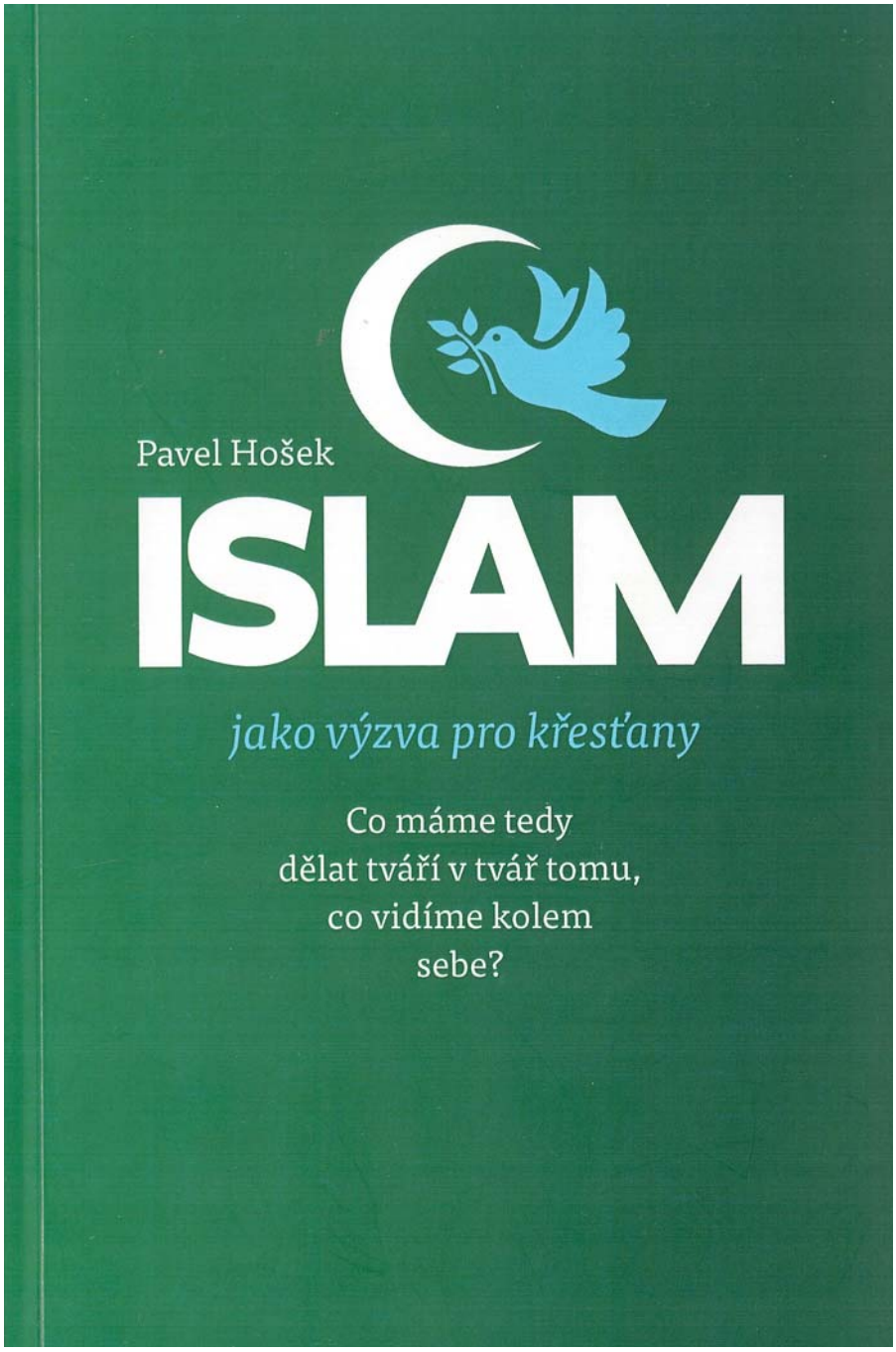

Prof. Pavel Hošek

Do této situace se pokouší vnést světlo, alespoň pro křesťany (ale nejen pro ně!) knížka „Islám jako výzva pro křesťany“ od Pavla Hoška s podtitulkem „Co tedy máme dělat tváří v tvář tomu, co vidíme kolem sebe?“

Kdo by hledal v této knížce senzační zprávy o krutostech islamistů a zdůvodnění, že islám sám svojí podstatou je příčinou zla a pobídkou k plánovitému vyvražďování či zotročování lidí jiného vyznání (jak to hlásají a praktikují islamisté), bude zklamán.

Kniha je poctivou analýzou vývoje vztahů mezi muslimy, židy a křesťany po celou historii jejich koexistence. Nezastírá krutosti islámských bojovníků, ale ani krutosti a bezpráví, jehož se dopouštěli křesťané jak vůči židům, tak i vůči muslimům.

Základním principem pro hledání východiska je pro autora otázka: „Co by udělal Ježíš?“

„Tato knížka vlastně není hlavně o islámu“ – píše autor. „Je o křesťanství. Přesněji řečeno, je především o tom, jak na výzvu, kterou pro současný svět představuje překvapivě vitální a místy znepoko-

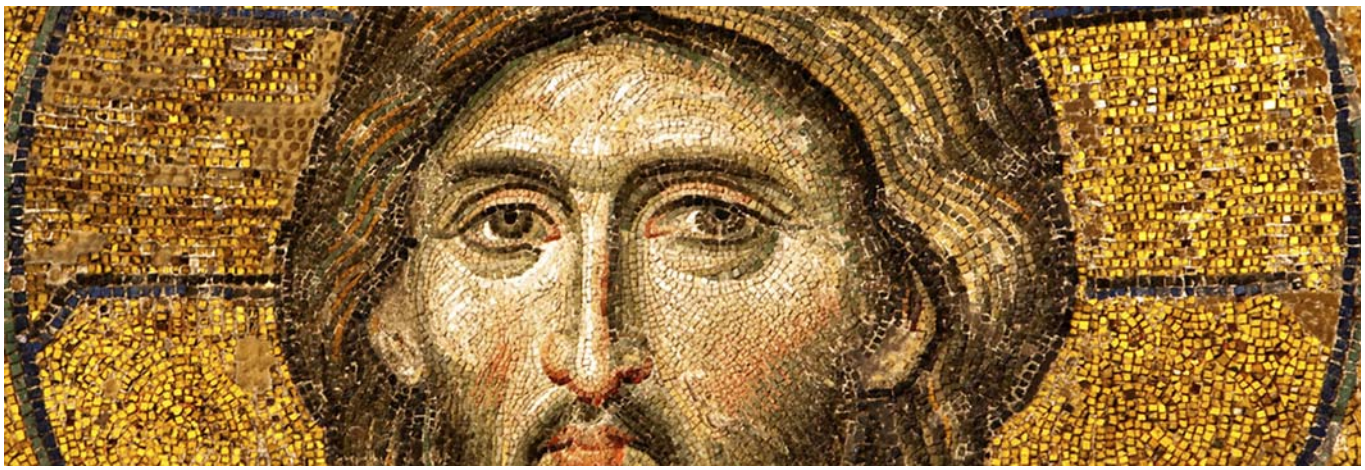

jivě radikální islám, odpovědí křesťané, jak by na ni odpovědět mohli a nejspíš také měli."

„Výzva, kterou představuje islám, může protříbit to, co je v našem křesťanství mdlé anebo setrvačné. Může nás vrátit zpátky k podstatě křesťanské víry."

Přitom nejde o naivní činění dobra. „Neznamená to nezodpovědnou pošetilost růžových brýlí a zavírání očí před reálnými bezpečnostními riziky. Neznamená ani podporu neregulované migraci... Bezpečnost je důležitá. Stejně tak je zřejmé, že spravedlnost a zákony musejí platit pro všechny stejně."

Kniha obsahuje následující tematické okruhy:

Co by udělal Ježíš?

Když si křesťané nevědí rady, obvykle si kladou tuto otázku. Odpověď na ni je východiskem i v problému islámu. Jde o to, abychom jako Ježíšovi učedníci neztratili svou „slanost", abychom žili a jednali tak, jak by jednal on.

Poučení z dějin

Autor podrobně rozebírá dlouhou dobu koexistence islámu a křesťanství. Ukazuje poctivě na oboustranné boje o moc a co přispělo k tomu, že pro muslimy je křesťanství nevěrohodné (postoj Byzantské říše, rozpolcenost a vzájemná nenávist jednotlivých křesťanských frakcí), zabývá se i postavením křesťanských církví v muslimských zemích ve středověku a novověku, také působením protestantských misií v islámských zemích. Rozebírá politické poměry a zmiňuje se také o těch křesťanech, kteří šli „proti proudu", ať to byl František z Assisi či Raimund Lullus. Závěrem konstatuje, že míra vzájemné obeznámenosti mezi křesťany a muslimy o víře těch druhých byla a dosud je až překvapivě nízká.

Křesťanství, nebo Evropa, nebo Západ?

V této části knihy hovoří o tom, že tyto pojmy se často mylně používají jako synonyma, což je silně zavádějící. Pokládá otázku, za čím chceme stát, co jsou vlastně „hodnoty" západní kultury, o nichž se tak často hovoří. Připomíná, že platnost „všeobecných lidských práv" není samozřejmostí a je často iluzorní. Stejně tak je iluzorní i bezděčný předpoklad morální nadřazenosti Evropy a Západu vůči ostatním kulturám. Dále se zamýšlí nad vztahem náboženství a politiky v Evropě i jinde. A také se zmiňuje o osvícenství a jeho úskalích.

Zlaté pravidlo jako metoda

Ježíš říká, že *podle toho ostatní poznají jeho učedníky,* že totiž *zachovávají jeho přikázání.* „Křesťanům není doporučeno, aby milovali bližního jako sebe sama. Je jim to uloženo. Není jim doporučeno, aby ve všem jednali s druhými tak, jak by chtěli, aby oni jednali s nimi. Je jim to přikázáno... Takže princip zlatého pravidla, které říká, *jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi*" (Mt 7,12), je vlastně kritériem, kterým je možno měřit každou konkrétní odpověď na výzvu spjatou s islámem, z hlediska její *křesťanskosti.*"

To znamená upustit od některých „zažitých" postojů, které brání pochopení toho, proč jsou jiní lidé jiní. Od předpojatého „já vím, v čem je tvůj problém". Znamená to „umlknout před tváří druhého" jako jediným předpokladem pro vznik dialogu. Znamená to vzdát se „učené nevědomosti" a poctivě se snažit porozumět, proč lidé jiných náboženství věří jinak. Je třeba úsilí o nahlédnutí do „vnitřní logiky" jejich myšlení. „Pokud se tedy křesťané pokoušejí hledat náležitý vztah k muslimům a jejich víře, je jim uloženo, aby s muslimy jednali tak, jak by si přáli, aby muslimové jednali s nimi. Bez ohledu na to, zda muslimové tento postoj opětují." Potřebujeme se vyvarovat svůdných zobecňování a redukcionistickým definicím typu „Nic jiného než..."

Pravá podstata islámu

Islám v současné době stojí na dějinné křižovatce. Svět islámu je natolik vnitřně rozmanitý, že téměř každé zobecnění je velmi nepřesné a zavádějící. Zabývá se hledáním pravého významu islámu. Stoupenci islámu hledají svou vlastní identitu. Příležitostí současnosti je, že v tomto složitém procesu postupného etablování aktuálních a budoucích podob islámu mohou křesťané, jako převažující skupina nemuslimů, sehrát důležitou úlohu katalyzátoru tohoto procesu a spoluurčovat, jakým směrem se bude vyvíjet.

V tomto procesu hrají velkou roli otázky pravidel výkladu koránu, také dějinná podmíněnost těchto textů. A samozřejmě současný střet neutěšené hospodářské situace ve většině muslimských zemí s úspěchy, úskalími a důsledky západní modernity.

Rozebírá také vnitřní logiku „islamismu" – totalitní politické ideologie, což je záležitost posledních několika desetiletí.

A také to, že náboženství se v průběhu dějin mění a hledá neustále svou identitu. A je jedno, zda je to islám, nebo křesťanství či židovství.

V čem je tedy rozdíl?

Podstata principiálního rozdílu mezi křesťanstvím a islámem je ve zkratce asi takto: V islámu má Boží slovo charakter pokynu, v křesťanství se „Boží slovo stalo tělem a přebývalo mezi námi". V islám-

ském pojetí Bůh nezjevuje *sám sebe*, zjevuje *svou vůli* pro člověka. V křesťanství se Boží slovo stalo *tělem*, v islámu se Boží slovo stalo *knihou*. Islámští učenci chápou Boží slovo, zaznamenané v Koránu, jako *nestvořené*, věčné Boží slovo.

Mohamed a Ježíš. Velmi důležitý rozdíl mezi křesťanstvím a islámem, se týká rozdílu mezi životní cestou Ježíše a životní cestou Mohameda. Jestliže Mohamed při setkání se s odporem „vítězil" silou, Ježíš takto nepostupoval. *„Když mu spílali, neodpovídal spíláním, když trpěl, nehrozil."* (1Pt 2,23)

Kudy cesta zřejmě nevede

Pro koexistenci muslimů a nemuslimů v budoucnu je nutno vyjasnit a definovat pravidla. Sekulární Evropané muslimům nerozumějí, svět islámu je pro ně cizí, podezřelý, absurdní a nepochopitelný. A muslimové nerozumějí jim. V atmosféře okázalého pohrdání islámem a neustálého obviňování všech muslimů, že sympatizují s teroristy a že strategicky v jednom kuse lžou, takové rozhovory nemají šanci na úspěch.

Významnou překážkou pro porozumění je **strach**. Strach je legální, přirozené právo, protože důvody k obavám zde jsou. Ale zejména křesťané by neměli být strachem ovládáni.

Strach má velké oči – a křesťané nemají důvod ke strachu a panice, poddávat se strachu znamená *nedůvěřovat Bohu*. Strach je také zdrojem pocitu beznaděje, přesvědčení, že *se nedá nic dělat*, že se blíží osudový střet. Teroristé svými činy často ani nechtějí dosáhnout strategického cíle. Chtějí, aby se všichni třásli strachy. V tom je jejich psychologické vítězství.

Dalším prvkem, který nepomáhá najít společnou cestu, je **hledání zrádců ve vlastních řadách**. Společnost se stále více polarizuje do táborů, které už navzájem nekomunikují, jen se vzájemně napadají a zesměšňují.

Další slepou uličkou jsou **tvůrci nepokoje**. Především křesťané by měli odolat pokušení přilévání oleje do ohně a obohatit rozhořčené útoky na islám o několik vybroušených argumentů z vlastní teologické dílny. Toto pokušení je velké a mnozí křesťané spatřují v současné nelehké situaci příležitost prokázat morální nadřazenost křesťanství nad islámem. S triumfálním postojem veřejně hanobí islám a jen málokdy používají přitom stejný metr.

Ke slepým uličkám patří také vyhlížení **Armageddonu** v současném dění, dále tvrzení, že islám je **dílo temných sil**, že všichni muslimové jsou **lháři prolhaní**, také často udávaný argument **„Kamaráde, já tam byl!"**, který je však omezený konkrétní situací na konkrétním místě.

A v neposlední řadě k nim patří také **růžové brýle**, které se snaží islám stavět jako neškodné a plně mírumilovné hnutí a vědomě přehlíží jeho stinné stránky.

Co s tím budeme dělat?

Islám představuje výzvu pro celý svět. Jako křesťané přemýšlejme, jak na tuto dějinnou výzvu odpovíme *křesťansky*. Nemáme se bát a nemáme se hádat. Odpovědí na tuto výzvu by měla být evangelijní přikázání: přikázání lásky k bližnímu a přikázání, abychom s druhými jednali tak, jak chceme, aby oni jednali s námi.

Naším úkolem je **porozumět**. Na prahu 21. století se dá říci, že míra obeznámenosti s islámem (v jeho světlých i stinných stránkách) je mezi křesťany velmi nízká. Potřebujeme **stavění mostů**. Jako křesťané nesmíme reformně smýšlející muslimy zradit a otočit se k nim zády. Není nic snazšího než obvinit je z notorického lhaní a malování islámu na růžovo a hodit je do jednoho pytle s radikály a fanatiky. Z každodenního zpravodajství je zřejmé, že řádením fanatiků daleko nejvíc trpí sami muslimové. A drtivá většina muslimů, ačkoliv většinou nechovají západní kulturu v lásce, si přeje žít v klidu a nesouhlasí s násilím.

Je opravdu velmi důležité, aby politici, novináři a představitelé veřejného života v evropských zemích pochopili, že svět islámu je *na rozcestí*. Že bojujeme o srdce a mysli obyčejných muslimů. Ale džihádisté o ně bojují taky. Ve skutečnosti vedeme boj o drtivou většinu muslimů, kteří na jedné straně považují islám za nedílnou součást své kulturní identity, ale projevy fanatické zběsilosti jsou jim cizí.

Potřebujeme být **v akci pro druhé**. Obávají-li se Evropané přílivu přistěhovalců, jistě by stálo za strategické uvažování, jak zlepšit hospodářskou situaci v těch zemích, ve kterých muslimové žijí, aby z nich neměli důvod odejít. Tím vůbec nechci říci, že jediné, co nás má na migrantech zajímat, je to, že je tady nechceme. Jen připomínám docela zřejmou skutečnost, že nejúčinnější pomocí všem lidem, kteří se z různých důvodů snaží opustit své domovy, je konsolidace problémů u nich doma, tak, aby mohli doma *zůstat* nebo se tam co nejdřív *vrátit*... A tu by měli křesťané zpozornět. Vždyť stavění a provoz škol a nemocnic a nejrůznější praktické podoby materiální pomoci lidem v nouzi jsou přesně tím, s čím mají křesťané dvoutisícileté zkušenosti.

Pozvání k četbě

Závěr knihy tvoří rozsáhlá bibliografie na téma islámu.

Vím, že žhavá otázka islámu a migrantů v Evropě rozděluje i křesťany na ty, kteří mají soucit a rádi by skutečným uprchlíkům v nouzi pomohli a na ty, kteří s tím zásadně nesouhlasí. Ale než si uděláme definitivní názor, který budeme vehementně hájit, bylo by poctivé si takovou knížku přečíst a tím si také uvědomit, v čem je podstata křesťanství a ptát se, zda je náš postoj opravdu v souladu s tím, co by dělal Ježíš.

Prof. Pavel Hošek Th.D. (nar. 1973) je kazatelem Církve bratrské a vedoucím katedry religionistiky na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy. S manželkou Vierkou a dětmi Matějem, Hankou, Zuzankou a Johankou navštěvuje sbor Církve bratrské na Vinohradech. Je autorem řady křesťanských knih.

PŘIPRAVIL TOMÁŠ PALA

Jedine Boh má moc

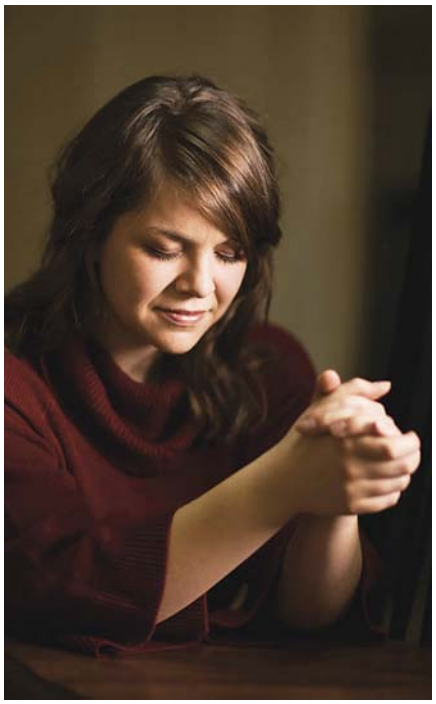

Jeden Boh v troch osobách

Už v detstve som sa v besiedke učila, že Boh má veľkú moc. Rozprávali sme si tam, že nič na svete sa nemôže Božej moci vyrovnať. Žiadni iní bohovia, nech už majú akúkoľvek podobu. Učila som sa aj desať Božích prikázaní a premýšľala som, ako to Boh myslel, keď dal prikázanie: „Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!" (Ex 20,3) Akí iní bohovia ešte môžu byť? Veď Boh je len jeden! Tak som sa to predsa učila doma aj v besiedke. Ale keď som ako staršia začala čítať Bibliu oveľa pozornejšie, našla som tam veľa ďalších veršov, hovoriacich o bohoch. A často som si kládla otázku: „Koľko tých bohov vlastne je? Je jeden, alebo ich je viac?" Veď už v Genezis Boh hovorí o sebe v množnom čísle: „Boh povedal: Utvorme človeka na svoj obraz, na svoju podobu." (Gn 1,26)

Neskôr som pochopila, že Boh je predsa len iba jeden. Je to trojjediný Boh, teda Boh Otec, Boh Syn a Duch Svätý, a predsa Boh vždy bol, je a bude len jeden. Ale ako je to s bohmi s malým „b"? Keď je Boh len jeden, akých ďalších bohov môže človek mať? Pri pozornom čítaní Biblie som zistila, že Boh dal prikázanie alebo skôr zákaz mať iných bohov izraelskému národu. Izraeliti sa často uchyľovali k iným bôžikom. A prečo? Pretože títo bôžikovia boli viditeľní a hmatateľní. No Boha nikdy nemohli vidieť. A tak bolo pre nich veľmi ťažké veriť a slúžiť niekomu, koho nikdy nevideli.

Dnešní „bohovia"

V dnešnej dobe je to presne tak isto. Ľudia sú veľmi ťažko prístupní viere v Boha, lebo ho nemôžu vidieť. No viera sa nazýva vierou práve preto, lebo je z počutia a nie z videnia. Hovorí nám o tom aj Biblia: „Ježiš mu povedal: Uveril si, pretože si ma videl. Blahoslavení, ktorí nevideli, a uverili." (J 20,29)

Keď už niečo alebo niekoho vidím, nepotrebujem k tomu vieru. No my ľudia sme ako ten neveriaci Tomáš: „Pokiaľ neuvidím... neuverím." (Evanjelium podľa Jána 20,25) A tak sa v živote utiekame k rôznym bohom. Jedným z takých bohov sú napríklad peniaze. No a často predpokladáme, že práve tie sú takpovediac všemocné. Na toho naozajstného a pravého Boha si spomenieme až vo chvíli, keď už nepomáhajú ani peniaze, ani vlastné sily a druhí ľudia sú tiež bezmocní.

Hovor o Bohu a nemlč

Poznala som to v rodine môjho manžela. Jeho otec – môj svokor – je ťažko chorý a vynaložil už veľmi veľa peňazí na svoje uzdravenie. Platil si mnohé liečby, ktoré nepomohli. Keď som sa mu zo začiatku môjho manželstva a bývania u nich snažila hovoriť o Bohu, povedala som: „Boh vám môže pomôcť." Spýtal sa ma, či ho Boh vylieči. Povedala som, že neviem, a on mi odpovedal otázkou: „Tak načo mám veriť takému Bohu?" A ešte dodal: „Kde ten Boh vlastne je, keď ma necháva v takom trápení?" Videl Boha len ako niekoho, komu ľudia slepo veria a aj tak im je tá viera nanič, lebo pomôcť si musia sami. Držal sa hesla: „Pomôž si, človeče, a potom ti možno pomôže aj Boh." Stále som sa modlila. Túžila som svojmu svokrovi o Bohu povedať viac. Chcela som, aby sa náš rozhovor o Bohu nekončil zakaždým konštatovaním: „Aj tak mi nepomôže."

Boh pracoval

Časom mi Boh ukazoval cestu. Keď svokor videl, že každú nedeľu chodíme s manželom do zboru na bohoslužby a vynecháme len v prípade choroby, začal sa pýtať: „Do akej cirkvi to vy chodíte? A musíte tam každú nedeľu? Čo vás tam vlastne učia?" A ja som mala možnosť povedať mu viac o Bohu a viere v Neho. Potom sme sa mohli častejšie rozprávať na tému Boh. On si ma vždy vypočul, ale to bolo asi všetko.

Zlom v živote

Potom prišiel zlom. Jeho zdravie sa prudko zhoršilo a ocitol sa zo dňa na deň na ARO v umelom spánku a lekári bojovali o jeho život. Kým sa svokor zotavil tak, aby mohol z nemocnice domov, strávil tam ešte mnoho mesiacov. Chodila som ho často navštevovať a vždy som mu pripomínala Božiu moc. Veľmi veľa sme sa s manželom za neho modlili. Raz, keď som bola zase za ním na návšteve v nemocnici, povedal mi: „Vieš, mala si pravdu, že Boh existuje a pomáha." Nič som vtedy nepovedala, len som v mysli ďakovala Bohu. Ďakovala som za to, že sa svokrovi dáva poznať. Vždy, keď som s ním hovorila, pripomenula som mu, že sa za neho s manželom denne modlíme. On len poďakoval.

Aj ja sa modlím

Raz, keď sme spolu telefonovali a spomínali modlitbu, svokor sa ma spýtal: „Nevysmeješ ma, keď ti niečo poviem?" Utvrdila som ho, že nie. A vtedy som od neho počula slová, ktoré mi do očí vohnali slzy radosti. Prečo? Nuž preto, že mi povedal: „Ja sa tiež modlím za vás. Aj keď možno nie správne. Lebo ja sa vlastne neviem modliť, ale ďakujem Bohu každý deň za vás."

Môj svokor síce Boha dodnes neprijal za svojho osobného Spasiteľa. No aspoň spoznal, že Boh naozaj existuje a má veľkú moc. Nie je to samozrejme moja zásluha. Boh sa mu dal spoznať. Ale som vďačná za to, že som mohla o Bohu rozprávať a nemlčala som. Denne sa za neho modlím. Prosím Boha, aby mu svokor odovzdal svoje srdce, kým mu k tomu ešte dáva čas.

LENKA RAKŠÁNYIOVÁ

Bůh, kterého nelze uplácat

Jistě jste si jako děti někdy dělali bábovičky z písku. Když se vám nepovedla, tak jste ji zkusili znovu a znovu, tak dlouho, až se vám líbila, až byla podle vašich představ. Podobně to lidé mají i s modlami. Modla je něco (někdo), co si člověk tvoří sám a podle svých vlastních představ.

Už Izraelci, při vyjití z egyptského zajetí, si udělali modlu. Byl to zlatý býček, něco hmatatelného, viditelného. Hospodin Bůh pro ně byl neviditelný, nehmatatelný, jeho jméno znělo tajemně: Jsem, který jsem (Prokáži se, jak se prokáži). Byl neuchopitelný. My lidé jsme omezeni v myšlení i v jednání, ale Bůh nikoliv, jeho moc je neomezená. Není v silách člověka spoutat Boha do podoby modly.

Modlou nemusí být jen nějaká věc, ale může se jí stát i činnost, nebo dokonce i člověk. Přemýšlím o to, že pro křesťana hrozí ještě jedno nebezpečí. Modlou se může stát i samotná bohoslužba, shromáždění, nebo dokonce četba Bible či modlitba. Jak je to možné? Tehdy, když se bohoslužba, modlitba, nebo četba Bible stává zvykem, když začínáme počítat, kdo kolikrát byl na shromáždění, když čteme, abychom byli znalci Písma a libovali si, kolik toho umíme, nebo se modlíme, protože nás to někdo naučil a je potřeba to dělat.

Jelikož nikdo z nás Boha neviděl, je velmi jednoduché začít Boha „uplácávat“ z našich představ, a to i toho našeho „křesťanského“. Stačí se jen podívat na různost křesťanských církví a každá z nich má trochu jinou představu o Pánu Bohu. Jedna z charakteristik modly je, že plní svůj účel, když se po ní nic nechce a člověk, jenž této modle věří, si život zvládá žít sám, v pohodě, v klidu, v blahobytu (to platí zvlášť pro nás Evropany).

Baalovým prorokům na hoře Karmel (1. Královská 18) fungovala jejich modla do doby, než měla zapálit připravenou oběť na oltáři. Její uctívači se snažili jí pomoct, ostatně asi jako i jindy, ale marně. Člověk řadu věcí zvládne sám a modla je pouze jakýsi talisman, ozdobný prvek, objekt pseudouctívání. Když ale přijde situace, kterou nemáme a ani nemůžeme mít v moci, pak se modla – nebo Bůh - ukáže, projeví. Pravý a živý Bůh se na Karmelu projevil tak, jak nikdo nečekal. Dokázal, že je to On, kdo vládne nade vším.

Uveďme si ještě dva příklady z Bible, kde Bůh ukázal, že do lidského myšlení jaksi nezapadá, že ho mohutně přesahuje. Prvním příkladem jsou Jobovi přátelé (a částečně i Job sám), kteří pořád dokola omílají to samé. Mají svou představu o Pánu Bohu, o jeho jednání s člověkem a nechtějí připustit, že by věci mohly být i jinak. A přitom to celé bylo úplně jinak! Tím druhým příkladem jsou farizeové. Takoví velmi zbožní chlapíci, s dobrým chováním, pravidelnou účastí na bohoslužbách, v modlitbách vytrvalí a viditelní, v dávání vzorní a pečliví... ve výčtu jejich pozitiv bychom mohli pokračovat dál. Rozhodně nešlo o špatné lidi. Ale i když se Bohu dívali do očí, nepoznali Ho jako Boha. Proč? Nezapadal totiž do jejich konceptu Pána Boha. Navíc to, co Bůh stanovil (Zákon) si docela pěkně doplnili, upravili. K desíti přikázáním přidali přes dalších 600, aby náhodou některé nepřestoupili. Někdy se tomu také říká „plot kolem Tóry“. Žel plot byl tak silný, že za ním Pán Bůh zmizel. Zůstal jen ten plot, kterého se tak křečovitě drželi. Bůh tam nebyl. Rozhodně ne ten pravý Bůh. Farizeové si v podstatě „zhmotnili“ Boha do všelijakých příkazů a zákazů, jejichž dodržování měli poměrně pevně v hrsti nebo je mohli sami dobře ovlivnit. Nepřipomíná nám to znak modly? Toto hrozí i nám, křesťanům 21. století.

Kdepak zlatý býček, kdepak kino, televize či podobné věci, před těmi se máme (nebo ne?) na pozoru, tyto modly přece známe. Je tu však mnohem sofistikovanější nebezpečí modly skrývající se přímo pod svícnem. Pod svícnem našich bohoslužeb a projevů nikoli světského, ale právě náboženského života. Někdy si říkám, proč nevěřící lidé jsou tolik znechuceni církví (ne Bohem! – církví) a nechtějí s ní mít nic společného? Možná proto, že oni jaksi vycítí, že i v církvi existuje snaha někoho jako Boha „uplácat“. Ale takových uplácaných „Bohů“ je i mimo církev habaděj! A jsou kvalitnější.

Za svůj život jsem na různých křesťanských fórech zažil dlouhé a vášnivé debaty o typu zpěvníku, o vhodnosti oblečení, o účasti či neúčasti na bohoslužbě, o hudebních decibelech a podobných věcech, ale když byl najednou prostor pro sdílení svědectví o tom, jak v životě působí živý Bůh, řeč utichla. Že by se Bůh z toho všeho náboženského nánosu, byť dobře míněného, vytratil?

Boha nemůžeme lapit a svázat do našich představ, do našich předpisů, i když jsou často dobré. On ze své podstaty musí vždy unikat, vždy je o krok či dva před námi. Velmi často, pokud se necháme vést Jím samotným (a někdy dokonce uslyšíme, jak k nám mluví), uvidíme, že nejedná podle naší „uplácané“ představy o Něm. A to dokonce i představy, která se tváří velmi zbožně. Jedině když zcela rozbijeme, zdemolujeme naši představu o Něm nebo když to udělá On sám, když vykročíme za náboženské obřady a představy, máme šanci Ho zahlédnout – toho jediného Boha, který nejde uplácat!

ONDŘEJ ŠIMIK

Valašská konference Bratřejov

V neděli 11. června 2017 proběhla v Kulturním domě v Bratřejově, tedy v jedné z kolébek bratrského hnutí na Moravě, opět „Valašská konference“. Jde o regionální setkání Křesťanských sborů ze Vsetína, Zlína, Vizovic a okolí.

Hostem konference byl pastor Apoštolské církve Element v Hradci Králové, bratr Lukáš Targosz. Tématem konference byla „Neviditelná realita“.

Setkání křesťanů v Bratřejově je zcela výjimečným fenoménem. Ten zahrnuje společné zamyšlení nad Božím slovem s daným tématem, obsahuje společnou Památku Páně jako výrazný rys bratrského hnutí, ale znamená také společný oběd, následné společenství u kávičky či v přírodě a možnost si po obědě zasportovat, aby se pak lidé opět zklidnili a poslechli si už po „vytrávení“ opět Boží slovo. Součástí shromáždění jsou také písně, či jak se dnes v mladší generaci říká, „chvály“ a program pro děti během shromáždění.

Písněmi při bohoslužbě posloužila zlínská kapela „180°“.

Dopolední proslov měl název „Teologie přiblížení“ (Jk 4,7-8). Pojednával o tom, že naše důvěra Bohu není jednorázovou záležitostí. Je to dynamická aktivita: přibližujeme-li se k Bohu, Bůh se přibližuje k nám. Je to cesta, kterou procházíme. Jedním z prvních názvů pro křesťany, dříve než se začali nazývat Kristovci, zněl „ta cesta“ (viz Sk 9,2; 18,25; 19,9.23; 22,4.14). Není důležité, jak velkou víru máme, důležité je, aby naše víra byla důvěrou, že to bude tak, jak to má být. Bohu jde především o to, abychom mu důvěřovali. A tak můžeme dělat kroky k Bohu, anebo kroky od Boha. Totéž pak činí i Bůh. Ale také se můžeme k Bohu obracet zády, což občas rovněž ke své škodě děláme. Kázání bylo zakončeno výzvou: „Jaký konkrétní krok blíž k Bohu mohu tento měsíc udělat?“

Odpolední zamyšlení neslo název „Průsvitná opona“ (2Ko 12,2-4; 3,13-18). V dnešní době se křesťanství zredukovalo na soubor etických zásad a na charitativní činnost. Eschatologická složka, týkající se věčnosti, se stále více vytrácí. Pro lidi je víra otázkou souboru pravidel, pro jiné zase touhou po zážitku. Ale nebeské království je na dosah, jakoby v jiné dimenzi. Dělí nás od něho „opona“, která odděluje svatyni (a to je církev tvořená živými kameny v dům Boží), od Boží přítomnosti ve svatyni svatých. Tato opona je ale průsvitná, a to tím více, čím více se jí přibližíme. Tak to prožíval Štěpán či apoštol Pavel. A naopak: čím blíže jsme my k této oponě, tedy k Bohu, tím více odrážíme jeho slávu. Tak tomu bylo u Mojžíše a podobně opět u Štěpána.

Křesťanství není o větší snaze, ale o větším přiblížení k Bohu. Čím blíže mu jsme, tím více odrážíme jeho slávu, a to je moc evangelia. Na našich konkrétních aktivních momentech přiblížení k Bohu opravdu záleží. I toto zamyšlení končilo otázkou: „Kdy se opona stává v mém životě průsvitnou?“

Součástí této Valašské konference se stal závěrečný koncert americké reggae kapely „Christafari“, tvořené převážně temperamentními afroamerickými křesťany. Koncert uvítali zejména mladí lidé a pak také obyvatelé Bratřejova, protože vystoupení této světově známé křesťanské kapely v jejich obci bylo opravdu něčím zcela výjimečným. Své písně provázeli také příběhem ze svého života před obrácením a na cestě s Kristem. Písně, které známe i u nás v naší vlasti, zpívali anglicky a pomocí dataprojektoru byly promítány překlady toho, co zpívali.

ZAPSAL TOMÁŠ PALA

(podstatná část je ze sborového časopisu „Okno“ Křesťanského sboru Vsetín)

Lukáš Targosz na Valašské konferenci

Ctnosti Věrnost

15. díl

Frodo je hrdina z Tolkienova „Pána prstenů". Je však tak úspěšný jen proto, že má věrné společníky. Jeden z těchto jeho přátel je Sam. Musí Froda nakonec nést, protože ten už nemá sílu jít dál. Bez malého, nenápadného – ale věrného – Sama by Frodo nedokázal splnit svou velkou úlohu.

Co dává našemu životu stabilitu? Jsme vystaveni neustálým změnám. Mění se nejen okolnosti. I my sami se měníme – a také naše protějšky. Ctnost věrnosti umožňuje, že lidé a skupiny zůstávají vzájemně spojeni navzdory všem změnám. Věrnost je moc, která přesahuje čas. Překonává změny a přestupky a dává naší pomíjitelnosti nádech věčnosti.

Rafl Kaemper

Co je věrnost?

Věrnost je základ pro spolehlivost, pro trvalé a čas přesahující spojení. Kdo je věrný, stojí v daném slově i tenkrát, je-li to pro něho nevýhodné. Věrní lidé zůstávají odpovědní, i když jim hrozí škoda nebo nebezpečí. Věrnost tak jde daleko za vnitřní postoj. Jde o čin.

Tím věrnost splňuje také důležitou sociální funkci. Umožňuje trvalé spojení mezi jednotlivci a skupinami. Jen tak je možné společenství. Důležitou součástí přitom hrají příslib, smlouva, slib nebo přísaha. Přitom je věrnost jako neviditelná síť, která drží lidi pohromadě, aniž by je spoutala: „Cítit se odpovědným za druhého; nepředepisovat mu, jaký má být, ale dát mu svobodu, aby byl, jaký má být ve svém bytostném poslání; stále znovu ho přijímat a stavět se za něj" (Guardini:82).

André Comte-Sponville (:31) poznamenává: „Věrnost není hodnota mezi jinými, ctnost mezi jinými; je tím, čím a proč hodnoty a ctnosti existují. Čím by byla spravedlnost bez věrnosti spravedlivého? Pokoj bez věrnosti mírumilovného?"

Špatná věrnost

I věrnost získala špatnou pověst – jako „prušácká ctnost". Poukazuje se na bezmyšlenkovitou „slepou poslušnost", jako na její možný důsledek. Pro řadu lidí platí první verše z básně *„Starý sedlák svému synu"* od Ludwiga Christopha Heinricha Höltyho, jako odstrašující shrnutí „pruské ctnosti": *„buď vždy loajální a poctivý, až do svého chladného hrobu..."*

Samozřejmě také věrnost lze zneužít. Věrnost ke zlému, jako např. za dob nacismu byla nepřehlédnutelná. Znamená to, že věrnost závisí na hodnotách, kterým chceme zůstat věrní. „Věrnost zlému je špatná věrnost", trefně konstatuje Comte-Sponville (:32).

Věrnost v antice

Už u Homéra byla věrnost (ř. *pistis*) důležitou vlastností ve smyslu „spolehlivosti" a „důvěry" při uzavírání smluv nebo při přísaze. Pro Aristotela je věrnost (*pistis*) samozřejmou vlastností, propůjčující přátelství trvání. Pro Cicera je věrnost „základem spravedlnosti..., tzn. stálost a pravdivost řečeného a dohodnutého" (v Gloyna).

Věrnost v Bibli

„Věrnost" a „víra" jsou v Bibli často použita jako synonyma (*hebr. āmān, āmunah*, ř. *pistis*). Hebrejský slovní základ *aman* se dá přeložit velmi různě: od pevný, spolehlivý, trvalý, odolný, až k být věrný, důvěřovat a věřit.

Věrnost označuje vnitřní postoj, brát vážně a plnit sliby a závazky. Věrnost je proto silně příbuzná s pravdou a spravedlností. Věrný je ten, kterému můžeme věřit a důvěřovat – jeho slovům, jakož i jeho činům.

Základem vší lidské věrnosti je Boží věrnost (např. 2M 34,6; Ž 100,5; Pl 3,22n.; 1Ko 1,9; 1Te 5,24). Boží věrnost je stabilní, spolehlivá (5M 7,9; Ř 3,3n.; 2Tm 2,13), zatímco lidská je často *„jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí"* (Oz 6,4).

Věrnost u lidí je zdůrazněna jako důležitá vlastnost (např. Mt 25,23; L 16,10; 2Tm 2,2). Jan chválí věrnost Gajovu, který byl přínosem bližním (3J 5). Věrnost je také označením pro jedno z ovocí Ducha svatého (Ga 5,22).

Ohrožená věrnost

Doba, ve které žijeme, preferuje „rychlost". Nic není stálejšího v naší uspěchané době než změny. Když však platí motto „nic dlouhodobého", pak je věrnost dnes těžší než kdykoliv dříve. Stejně jako všechny ostatní ctnosti bojuje proti spádu.

Věrnost stojí proti nestálosti, není však nehybností. „Věrnost je opakem... lehkomyslné či sobecké vrtkavosti, porušení slova, perfidie[1], nestálosti." (Comte-Sponville:34). Tím také věrnost stojí proti zapomenutí – zapomenutí slibu, který člověk dal; zapomenutí odpovědnosti, do které člověk vstoupil.

Pro Guardina (:84) znamená věrnost „pevnost, vyrůstající z toho, že si člověk něco vzal na svou odpovědnost a teď ji zachovává. Překonává proměnlivosti, škody a hrozby života z moci svědomí. Takovému člověku se dá důvěřovat."

[1] *Perfidie: také lest, záludnost, intriky; označuje jednání, které úmyslně zneužívají důvěru anebo loajalitu lidí, aby dosáhli výhod.*

Věrnost myšlení

Ani naše myšlení nesmí předpisovat krátkodobé způsoby, má-li mít trvání. Zde se věrnost zasazuje o určitou pomalost, stavící se na odpor tlaku povrchnosti. Staví se proti svodu popularity, názoru většiny, a kvótám. Comte-Sponville (:37) k „věrnosti myšlení" píše: „Věrnost znamená zdráhat se měnit své myšlení bez dobrých a závažných důvodů, a – protože permanentní kontrola není možná – považovat za pravdu to, co se jednou jasně a jednoznačně prokázalo, pokud přezkoušení nepřinese něco nového. Tedy ani dogmatismus, ani nestálost. Člověk má právo změnit názor, avšak jen tehdy, je-li to povinností."

Věrnost se zavazuje

V dubnu 2011 zkoumal DIE ZEIT v článku „Věčný ideál" (tak zněl titulek) věrnost. Autorka Stefanie Schramm došla k závěru, že věda nedokáže pro fenomén věrnosti podat jednoznačné vysvětlení. Co však potom rozhoduje o věrnosti nebo nevěře? Autorka cituje curyšského párového terapeuta Guy Bodenmanna, který označuje věrnost jako „dobrovolné rozhodnutí pro exkluzivitu". Nazývá to „commitment" – vyznání nebo (sebe-)zavázání. Schramm pak dodává: „k tomu existuje jedno krásné německé, trošku staromódně znějící slovo: oddanost".

Vlastnost, která nás ctí

To vlastní, co věrnost umožňuje, se nedá přírodovědecky vysvětlit. Je to něco hluboce osobního. Robert Spaemann to vysvětluje v jednom interview v časopise WELT z 14. 6. 2010. Přitom se zmínil o „příslibu", který se může realizovat jen věrností. „Činím se nezávislým na svých měnících se pocitech zítra a pozítří. Nietzsche jednou řekl: *„Moci slíbit je to nejvyšší v lidech."* To znamená stát se nezávislým na nejrůznějších okolnostech, kterými procházím, znamená to, že za sebe ručím. Slíbit znamená dát druhému nárok na to, aby se na mne spolehl. Proto jsou prominutí a závazek nejdůležitějšími osobními akty."

Cena svobody

Slib je příklad žité věrnosti. Ve slibu se zavazuji, aniž bych věděl, jaká bude budoucnost. Tím se na druhého vážu – vstupuji do svazku. Stávám se závislým, omezuji svou svobodu.

To odporuje naší potřebě sebeurčení a nezávislosti. Často ji označujeme jako svobodu. Ale svoboda není osamělý běžec. Nevyplníme-li prostor svobody odpovědně, je svoboda velmi rychle tatam. Německý filosof Hermann Krings (:229) to formuloval trefně: „Cena svobody je věrnost." Svoboda má svou cenu, něco stojí – totiž věrnost! Kdo není ochoten platit věrností, žádnou svobodu nezíská – anebo ji ztratí.

Kromě toho věrnost zjednodušuje náš život. Pomáhá nám odbourat nadměrnou složitost: mohu stát za svým rozhodnutím, nemusím rozhodovat stále znovu.

Něco o věčnosti

„Věrnost je to, co přetrvá plynoucí čas. Má v sobě něco z věčnosti", píše Guardini (:85). A tím se odvozuje veškerá lidská věrnost od velké Boží věrnosti. „On pevně drží své dílo. Udržuje svět v bytí. Každý okamžik existuje jen z jeho věrnosti... Od Boha přichází věrnost do světa. Můžeme být věrní jen proto, že je to On a protože On nás, své obrazy, jí přiřadil" (:86).

V 2Tm nalézáme zajímavý výčet. Pavel tam popisuje, jak naše vedení života spoluurčuje Boží jednání s námi. Přece na jednom místě – jde o věrnost – se tento řetězec přerušuje (2,11-13): *„Věrohodné je to slovo: Jestliže jsme s ním zemřeli, budeme s ním i žít. Jestliže s ním vytrváme, budeme s ním i vládnout. Zapřeme-li ho, i on nás zapře. Jsme-li nevěrní, on zůstává věrný, neboť nemůže zapřít sám sebe."*

Bůh zůstává věrný, je to jeho podstatou. A lidé, kteří jsou věrní, vnáší proto něco z Boží slávy do našeho světa.

K chování a procvičení

1. Přečtěte si Pláč 3,22-23. Děkujte Bohu za jeho věrnost, která je zde každý den také i pro vás.

2. Zvažte: Co mne odvádí od toho, abych dostál určitým slibům, které jsem dal? Omluvte se Bohu i lidem, vůči nimž jste se zachovali nevěrně.

3. Proste Boha o odvahu a sílu být věrní, i když to bude znamenat nevýhody.

Literatura:

Badde, Paul 2010. „Die Liebe überwindet alles" Interview mit Robert Spaemann. Die Welt ze 14.06.2010.

Comte-Sponville, André 1996. Ermutigung zu einem unzeitgemäßen Leben. Reinbek: Rowohlt. Kap. 2: Die Treue.

Gloyna, Tanja 1998. Treue. In Historisches Wörterbuch der Philosophie, Sv. 10, s. 1473nn., Basel: Schwabe.

Guardini, Romano 1963. Tugenden. Würzburg: Werkbund Verlag. s. 79-88.

Hermann, M. 1989. Treue. In Das große Bibellexikon, Wuppertal: R. Brockhaus, 1591f.

Krings, Herman 1980. System und Freiheit. Freiburg/München, S. 209-230

Regenbogen, Arnim & Meyer, Uwe (Ed.) 2005. Wörterbuch der philosophischen Begriffe. Hamburg: Meiner.

Rienecker, Fritz & Maier, Gerhard (Ed.) 1998. Treue. In Lexikon zur Bibel, Wuppertal: R. Brockhaus. s. 1612f.

Schramm, Stefanie 2011. Das ewige Ideal. Die Zeit ze 7.4.2011 (Nr.15).

RALF KAEMPER
JEDEN Z REDAKTORŮ:PERSPEKTIVE

PERSPEKTIVE 04/2014, STR. 26-28
PŘELOŽIL T. PALA

ZJEVENÍ (7. díl) - kniha, jež činí člověka šťastným

Časový sled v knize Zjevení (6,9-17)

Nakolik pokročil čas? Vydrží tento svět ještě dalších 1000 let nebo bude brzy u svého konce? Co znamenají aktuální katastrofy? Jsou znamením brzkého konce, druhého příchodu Ježíše Krista? Nebo se může stát, že budeme muset čekat ještě dalších 2000 let? Mnozí křesťané si při čtení Zjevení kladou tyto otázky. Přitom jedním okem pošilhávají po knize Zjevení, druhým po denním tisku. Když se obsah zpráv začíná citelně zhoršovat a katastrofy jsou intenzivnější, pak se hodinová ručička přece jen o něco posune dopředu směrem k příchodu Ježíše Krista. Nebo ne?

Je zcela zřejmé, že Zjevení není žádným nebeským jízdním řádem. Lze v něm sice pozorovat chronologický sled, začátek a konec; mnohé scény však očividně nejsou jednoduše jen pokračováním té předešlé, nýbrž vsuvkou, retrospektivou nebo rozvinutím tématu. To je kupříkladu zřejmé v případě páté a šesté pečeti.

Pátá pečeť (6,9)

Pátou pečetí je otevřen pohled do nebe (6,9):

> ***Když Beránek rozlomil pátou pečeť, spatřil jsem pod oltářem ty, kdo byli zabiti pro slovo Boží a pro svědectví, které vydali.***

Mučedníci stojí pod oltářem. Ve vidění Božího trůnního sálu zatím nebyl zmíněn oltář. Zatímco jsme se ve 4. a 5. kapitole nacházeli před Božím trůnem, tak nyní se do zorného pole dostává chrám. Na oltáři jsou obvykle poráženy oběti a jejich krev pak z oltáře stéká dolů. Vzhledem k tomu, že se nacházíme v Boží přítomnosti, u Božího trůnu, mohlo se jednat také o kadidlový oltář před svatyní svatých. Na něm je obětováno jen jednou v roce, a sice když velekněz vchází do Boží přítomnosti ve svatyni svatých za oponou. To více odpovídá také dalšímu vyobrazení oltáře ve Zjevení 8,3-5 a 9,13. Na kadidlovém oltáři byly kromě pálení kadidla pomazávány i jeho rohy - krví obětního zvířete.

Zde jsou však zabíjeni lidé, protože se pevně drželi Ježíše. "Mučedník" znamená v podstatě "svědek". Teprve později v církevní historii byl řecký termín „martyr" (svědek) používán k označení lidí, kteří umírají pro svou víru. V tomto smyslu jsou duše pod oltářem typickými mučedníky: svědky, kteří pro své výroky byli popraveni. Jsou Bohu neobyčejně blízko, pod oltářem, který je přímo před svatyní svatých, před místem Boží přítomnosti. Proto je neslýchaným rouháním, že je lidé mučili a zabili - prohřešili se tím téměř na Bohu samotném. Touha po pomstě je zde jen správným důsledkem (6,10):

A křičeli velikým hlasem: „Kdy už, Pane svatý a věrný, vykonáš soud a za naši krev potrestáš ty, kdo bydlí na zemi?"

Nejde zde o pocity nebo potěšení z násilí a vraždy, nýbrž o spravedlnost:

- Když má Boží církev nad sebou svého Stvořitele a vládce světa, proč se jí nezastane a nechrání své děti?
- Proč mohou tyrané, trýznitelé a teroristé páchat své ukrutnosti na bratrech a sestrách Ježíše Krista?
- K čemu je smrt křesťanům dobrá? Neškodí Božímu království mnohem více než jiné věci?
- Proč Bůh mlčí, když k němu křesťané volají?

Obraz oltáře však naznačuje odpověď: Tak jako Kristus přinesl oběť, zemřel a umožnil světu přístup k Bohu, tak i křesťané umírají jako svědkové okolnímu světu, aby mu otevřeli přístup k Bohu.

Kadidlový oltář byl poslední zastávkou před vstupem do svatyně svatých, na místo, kde přebýval Bůh. Krev na kadidlovém oltáři smiřovala lid s Bohem (Ex 30,10). Krev mučedníků tekla, když oznamovali smíření. Jejich smrt není nehoda. Jejich připravenost obětovat se nebyla zbytečná. Bůh jejich oběť přijímá stejně, jako přijímá vůni kadidla na oltáři. Jedná skrze jejich život i tehdy, když už zemřeli. Nespočetné zprávy dokládají, že pronásledování církve Ježíše Krista ji nemusí ničit, nýbrž právě naopak posiluje její růst a šíření.

V zájmu misie musí mít duše pod oltářem ještě chvíli strpení (6,11):

Tu jim všem bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, aby měli strpení ještě krátký čas, dokud jejich počet nedoplní spolusluzebníci a bratří, kteří budou zabiti jako oni.

Nejde o to, že by Bůh rád viděl určitý počet lidí, kteří mají být zabiti, nýbrž jde o svědectví, které se skrze tyto lidi šíří světem. Jde o misii. Ještě stále lidé přijímají záchranu. Ještě stále lidé naslouchají, když je jim evangelium předáváno. Bůh riskuje násilnou smrt svých dětí, protože je tady stále ještě nenaplněné poslání, protože je zde ještě stále šance, že se lidé obrátí k Bohu.

Šestá pečeť (6,12-17)

12 A hle, když rozlomil šestou pečeť, nastalo veliké zemětřesení, slunce zčernalo jako smuteční šat, měsíc úplně zkrvavěl 13 a nebeské hvězdy začaly padat na zem, jako když fík zmítaný vichrem shazuje své pozdní plody, 14 nebesa zmizela, jako když se zavře kniha, a žádná hora a žádný ostrov nezůstaly na svém místě. 15 Králové země i velmoži a vojevůdci, boháči a mocní – jak otrok, tak svobodný, všichni prchali do hor, aby se ukryli v jeskyních a skalách, 16 a volali k horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránkovým!" 17 Neboť přišel veliký den jeho hněvu; kdo bude moci obstát?

Touto šestou pečetí začíná úplná zkáza. Nejen Země je zpustošena, nýbrž i vesmír. Slunce a Měsíc již nezáří, hvězdy padají z nebe a nebe je srolováno jako kus papíru.

Vlastně by tady Zjevení mohlo skončit, protože soud nad Zemí je dokončen a horší už to ani být nemůže. Lidé náhle poznají, že Beránek Boží skutečně vládne nad světem a soudí lidstvo. Strach postavit se před Beránka je tak velký, že si lidé přejí kolektivní smrt před tím, než se budou muset podívat Beránkovi do očí. Na katastrofy Země není vůbec nahlíženo jako na katastrofy, nýbrž jako na pomoc k úniku před hněvem Beránka.

Najednou je jasné, že v životě nejde jen o holé přežití. Najednou je zřejmé, že smrt je jen dalším krokem a že každý člověk musí po smrti předstoupit

před Beránkův soud. A ten soud se týká i těch zdánlivě mocných, králů, generálů, kteří měli vše ve svých rukou a nemuseli se nikoho obávat. A nyní právě před Beránkem padají na kolena a zoufají si. Právě tváří v tvář Beránkovi si přejí rychlou smrt.

Šestá pečeť není časovým pokračováním prvních čtyř pečetí. Zjevení zde nemůže být čteno jako by se odvíjelo na časové ose. Šestá pečeť je koncem nebe a Země tak, jak je to popsáno až ve 20. kapitole, 11. verši:

A viděl jsem veliký bělostný trůn a toho, kdo na něm seděl; před jeho pohledem zmizela země i nebe a už pro ně nebylo místa.

Pro naše kulturní myšlení je tento způsob sestavení pečetí nezvyklý, pro Jana však nikoliv. Zjevení není časovou osou, na které se dá seřadit jedna kapitola za druhou a něco z nich vyčíst. Někdy nepodává zprávy podle časového průběhu, tedy chronologicky, nýbrž pojednává o určitých tématech, přidává vsuvky a dokonce retrospektivu.

Šestá pečeť je odpovědí na modlitbu mučedníků:

- Bude se Bůh mstít?
- Uvidí lidé, jak byli hloupí, když bojovali proti Beránkovi a jeho následovníkům?
- Dojde na spravedlnost nebo zemřou sadisté a mistři mučení klidnou smrtí?

Šestá pečeť poskytuje odpověď. Přijde soud a lidé naráz poznají, že Beránek drží vše ve své ruce. Pak už ovšem bude pozdě a smrt bude pro lidi dokonce lepší volbou, protože hněv Beránka je ještě strašnější než smrt. Bůh si lidi předvolá ke skládání účtů ty, kteří se bezdůvodně proviňují na jeho dětech. Ale ještě vyčkává s vykonáním soudu, aby mohl zachránit co nejvíce lidí.

Časovou posloupnost Zjevení tedy nemůžeme chápat jako časovou osu. Otázka: „Kde se časově ve Zjevení nacházíme?“, je tedy téměř nezodpověditelná.

Kónická spirála

Lepším obrazem pro pochopení časového průběhu Zjevení je kónická (kuželovitá) spirála:

Kuželovitá spirála rotuje a přesto se pohybuje jedním směrem s tendencí stoupat. Zjevení můžeme rozumět přibližně takto:

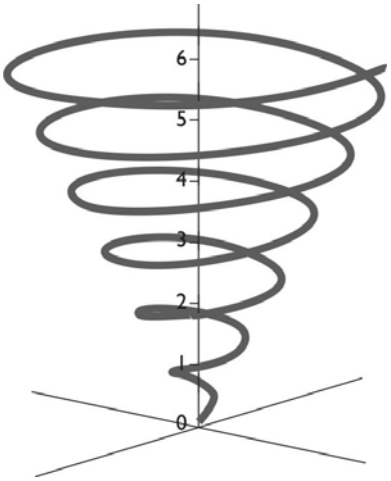

a. Otáčí se - témata se vracejí nebo je o nich znovu pojednáváno v pohledech zpět a vsuvkách.

b. Stupňuje se - katastrofy jsou stále větší a rozsáhlejší, nepřítel je stále silnější a krvelačnější, lidé se stávají stále zatvrzelejšími v odmítání evangelia, Boží hněv nad lidmi je stále prudší, až dojde k úplnému zničení.

c. Má směr - přijde konec a s ním soud, království Mesiáše a jednou také poslední soud a konec světa.

Zjevení 6-7 vypadá zhruba takto:

Trojúhelníky na přímce znázorňují, že budoucí událost je oznámena už nyní, protože je odpovědí na žhavé otázky. Tím je Zjevení uspořádáno podobně jako starozákonní proroci. Ani u nich se nesetkáváme se záměrem načrtnout časový harmonogram budoucích událostí. Proroci často na omezeném prostoru vykreslují události ze zcela jiných časových období, aby lidi varovali. U proroctví jde o současnost a současníky proroků. Proroctví nezaznívá, aby nahrávalo spekulacím, nýbrž aby dalo šanci k obrácení, aby utěšovalo a povzbuzovalo. Stejně je tomu zde. Smysl událostí líčených ve Zjevení není odkrýt Boží plány jako jízdní řád autobusu. Mnohem více chce Zjevení povzbudit, utěšit a napomenout. Kde je to nutné, přináší příklady z minulosti a budoucnosti a přidává je jako vysvětlení do popisů. V moderním západně myslícím člověku to vyvolává určitý zmatek. Kdo však rozumí podstatě proroctví, ten ví, že Bůh nemluví v chronologických časových posloupnostech. Nejde přece o věštění a horoskop, nejde o spekulace a odhady, nýbrž vždy jen o to, že lidé žijí teď a tady tak, jak to před Bohem pokládají za správné.

Přesto přichází Boží budoucnost. Není jen laciným prostředkem k motivaci. Stane se skutečností - v době, kterou nemůžeme vypočítat dopředu.

PODLE ULI NEUENHAUSENA
PŘELOŽILA NOEMI PÍPALOVÁ
A ZPRACOVAL JAROMÍR ANDRÝSEK

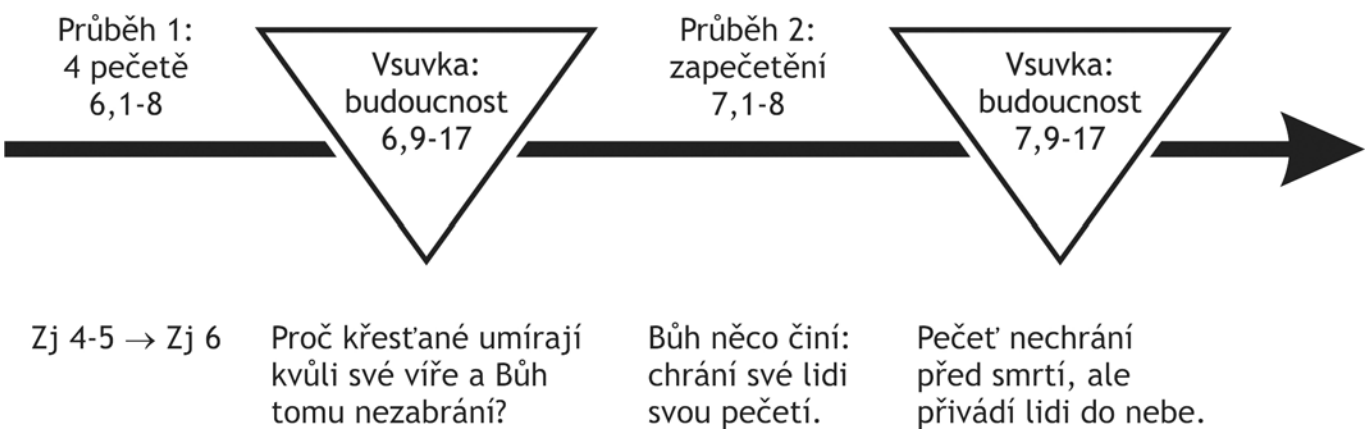

Filip Melanchton (1497–1560)

Melanchton po boku Luthera

Mužovia vojen zhromažďujú vojská – mierotvorci bývajú len malou skupinou, a často nepochopenou. Azda tým sa dá vysvetliť nesmierna popularita Martina Luthera a pritom pomerne malá známosť o Filipovi Melanchtonovi a jeho príspevku k protestantskej revolte. Keby sa tak portrét Melanchtona mohol prezentovať inak, než v spoločnosti toho velikána z Wittenbergu! To je však iba planá predstava, lebo ako bol Luther rozhodujúcim činiteľom v živote Melanchtona, tak bol Melanchton vo viacerých oblastiach – svojím spôsobom – tvarujúcim faktorom Luthera.

Melanchton bol humanistickým učencom. Už jeho meno pripomína jeho záujem o klasickú minulosť, je totiž gréckym ekvivalentom jeho pôvodného priezviska Schwartzert. Toto meno zaviedol známy humanista a jeho prastrýko Johannes Reuchlin. (A bol to Reuchlin, ktorý ho neskôr odporučil kurfirstovi Fridrichovi Múdremu za profesora gréčtiny vo Wittenbergu). Od detstva ho latinčinu a gréčtinu učili významní učitelia a ovplyvňovali ho takí humanisti, ako spomenutý Reuchlin, Occam a iní. Bol aj priateľom Erazmovým, napriek tomu, že Luther mal voči nemu vážne výhrady, ba stál na opačnej strane bariéry.

Melanchton sa (r. 1518) rýchlo usadil vo Wittenbergu, pravdepodobne najmä preto, lebo sa tu stretol s Lutherom. Vyvinulo sa medzi nimi na univerzite hlboké priateľstvo. Na Luthera urobil hlboký dojem inauguračný prejav tohto mladého profesora gréčtiny (pri nástupe na univerzitu). V tejto reči sa dôrazne angažoval za klasikov a reformu vzdelávania. Vo svojej bakalárskej „diplomovke“ vyjadril zásadu, že iba Písmo samé je autoritatívne, a nie výnosy pápežov a koncilov. Luther čoskoro prehovoril Melanchtona, aby sa pripojil k reformačnému hnutiu. Na svojom pôsobisku Melanchton kládol dôraz na klasické vzdelanie, na dôležitosť klasických jazykov a štúdium autorov aj takých, ako boli Cicero alebo Vergilius. Ako univerzitný profesor a vedec v oblasti filozofie, histórie, medicíny a dokonca fyziky chcel dať prednosť tej „nižšej“ – filozofii. Vďaka tomu sa stal medzi študentmi najčítanejším autorom. Niektoré jeho diela sa ešte roku 1800 študovali v školách a na univerzitách.

A bol to Melanchton, ktorý primal Luthera, aby preložil Bibliu do nemčiny, ktorá by bola prístupná obyčajnému ľudu. Aj oveľa neskôr, pod dvojakým bremenom – učiteľa i spolubojovníka vo veci Reformácie – mal snahu zredukovať svoju záťaž v prospech štúdia a vyučovania, na úkor teológie a verejných debát. To mu však nebolo dopriate, lebo aj v iných oblastiach sa tak veľmi zviditeľnil, že so svojím obdarovaním nemohol uniknúť pred požiadavkami tej búrlivej doby; bol nútený nasadiť svoju erudíciu a obratnosť v dišputách. Stal sa teológom prvej veľkosti.

Luther vo svojom typicky hyperbolickom štýle neraz radil: „Čítajte Filipove ***Loci*** hneď vedľa Biblie!“ Okrem svojich ***Loci Communes*** (ktoré neustále prepracúval) skoncipoval text Augsburského vyznania, ktorý bol vypracovaný so starostlivou dôkladnosťou. Formuloval ho s inými luterskými bohoslovcami, články prerábal do poslednej chvíle, striedavo a súčasne po nemecky i latinsky. Hľadel, aby text mal čo najzmierlivejší ráz, Luther zase naznačoval svoj odstup od jeho diplomatického prístupu. Lebo inou črtou tohto reformátora bol duch ekumenizmu. V skutočnosti, v tej turbulentnej dobe niektorí z prísnejších reformátorov neboli ďaleko k označkovaniu – je to zakuklený katolík alebo kalvinista. Áno, jeho úsilie o jednotu, lásku a nenásilie mu občas privodili výbuchy rozhorčenia aj zo strany samého Luthera, aj keď stál na Melanchtonovej strane. Melanchton sa trvalo snažil uzmierovať strany v cirkvi proti sebe stojace, čím sa prirodzene občas nebezpečne priblížil ku kompromisom, ako sa takými javili v očiach extrémnejších prívržencov Reformácie.

Melanchton a prestavba školstva

Nie je možné doceniť jeho príspevok v oblasti vzdelávania a výchovy v Nemecku. Potlačenie Rímskej cirkvi v niektorých častiach krajiny, ktoré boli teraz protestantské, znamenalo kolaps systému vzdelávania. Avšak pod ochranou nemeckých protestantských kniežat Melanchton a jeho spolupracovníci navštevovali farnosti a kládli základy nového systému výchovy. Učebné osnovy vypracoval sám Melanchton, a bola to úloha ťažká, lebo ako zisťovali, v nemeckých krajoch bol stav školstva úbohý. Prispela k tomu aj vtedajšia búrlivá doba. Luteránska časť Nemecka mu za veľa vďačí v tejto dôležitej oblasti.

Dva počiny

Moderného čitateľa musia zaujať postoje k dvom veciam. Tou prvou je Pamiatka Pánova. Melanchton rozvinul doktrínu, ktorú nazval duchovnou (spirituálnou). Stála medzi semi-transubstanciálnym pohľadom Lutherovým

a čisto symbolicky účelovým Zwingliho a švajčiarskych sakramentalistov (pozn. prekl.: historicky – odporcovia názoru, že v chlebe a víne je živé telo a krv Pánova). Bol to pohľad bližší Kalvínovmu. Štúdium Melanchtonových spisov je predmetom pozornosti moderných teológov v otázke Pamiatky Pánovej.

To druhé: postoj k ***adiaforám***. Tu ide o veci indiferentné (pozn. prekl.: grécke ***diafora*** je rozdielnosť, predpona dáva význam opaku, teda ide o veci nepodstatné). Melanchtonovo zotrvávanie na láske, slobode a tolerancii v týchto veciach narazilo na neústupnosť mužov ako bol Mathias Placius Illyricus, a luterská cirkev prijala roku 1577 nekompromisný postoj voči ***adiaforám*** (Konkordát, čiže Formula svornosti). Tak Melanchtona „zatienil tmavý oblak".

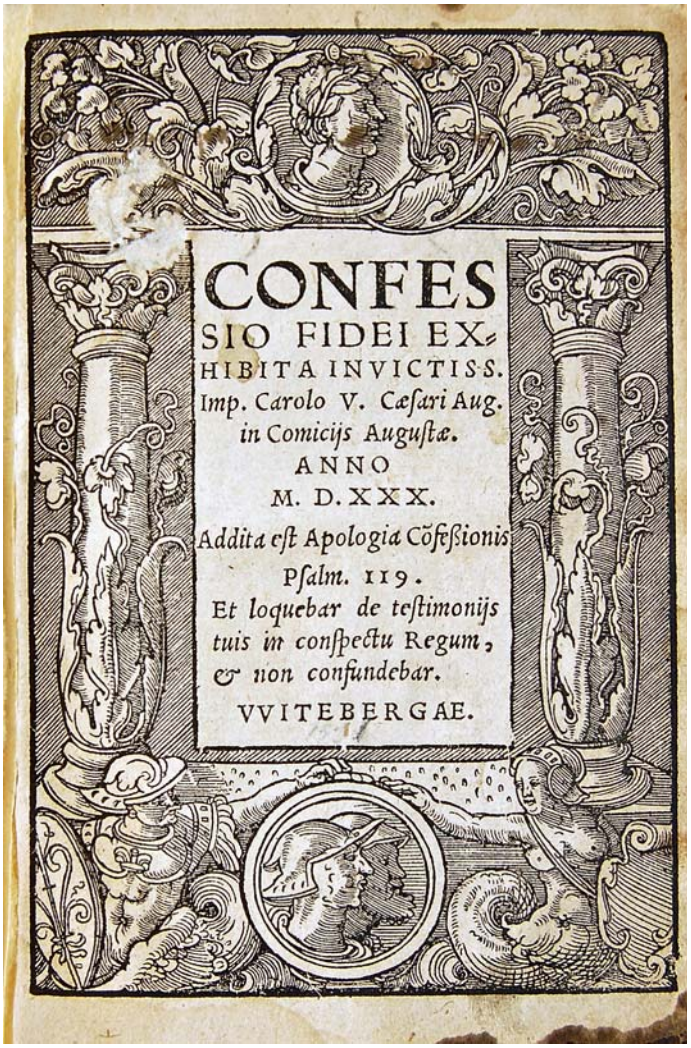

Melanchtonova úloha v náboženských dišputách

Melanchton sa zúčastnil na prvej dôležitej dišpute medzi Lutherom a Rímskou cirkvou – v Lipsku roku 1519. Počas výmeny názorov s Johannom Eckom, zanieteným pápežským teológom, Melanchton písal a podsúval Lutherovi drobné poznámky, citujúc biblické miesta, ktoré popierali pozíciu pápeža ako zvrchovanú autoritu – čo bolo predmetom rozpravy.

Neskôr stál rovnako ako dôležitý poradca pri Lutherových ďalších jednaniach, alebo ho aj zastupoval ako vodca protestantov, keď Luther nemohol byť prítomný.

Vodca reformácie pracoval neúnavne na svojej novej teológii, ale často mu chýbal systematický prístup k veci. Roku 1521 sa ujal tejto úlohy Melanchton a napísal prvé kvalifikované zhrnutie reformačnej teológie pod titulom ***„Loci Communes"***.

Na ríšskom sneme v Augsburgu v lete roku 1530 sa stal hlavným reprezentantom Reformácie, lebo Luther nemohol opustiť saskú pôdu, pretože bol exkomunikovaný. (Nielenže bol už r. 1521 daný pod pápežskú kliatbu, ale i pod ríšsku kliatbu wormským ediktom). Melanchton veľmi dobre zvládol úskalia debaty s katolíkmi. Mal už za sebou viacero svojich úplných spisov a teraz aj dišputy v Augsburgu, takže mohol napísať prvé veľké vyznanie (konfesiu) Reformácie, tzv. „Augsburské vyznanie". Dodnes sú podľa neho evanjelickí kňazi ordinovaní do úradu.

Pohľad späť

Pri posudzovaní priebehu Reformácie sa vyskytuje tendencia, ktorej sa treba vyhnúť. Je to pohľad na ľudí a udalosti 16. storočia v dvojvrstvovom kontexte: Reformácia verzus Renesancia. V skutočnosti toto (ako všetky ostatné) storočie bolo mnohovrstvové. Nebezpečenstvo prílišných abstrakcií (myšlienkové vymedzovanie) je v tom, že skutočné údaje a danosti budú zahmlievané alebo dezinterpretované. Melanchtonov život ukazuje klamlivosť takého zmýšľania; nemôže byť lacno zatriedovaný do šablóny. Dichotómia medzi duchovným a svetským je mýtus, ktorý zatemňuje pravý obraz minulosti. Boli humanisti, ktorí bez ťažkostí spájali svoje literárne a náboženské záujmy, iní boli zase takí obskuranti (tmári), ako tí najzarytejší za čias scholastiky.

Tým sa čiastočne dá vysvetliť, že Melanchtonova pozícia nebola úplne jednoznačne uznávaná, čo však nebránilo tomu, že sa po Lutherovej smrti stal hovorcom Reformácie. A takým zostal do konca svojho života.

Životopisný prehľad:

1497 Melanchton (vtedy ešte menom Schwartzerd) narodil sa v Bretten.
1509 študoval na univerzite v Heidelbergu.
1511 bakalárska hodnosť (prvý akademický stupeň).
1512 prešiel do Tübingenu.
1514 magister umení (***Magister artium***).
1518 prišiel do Wittenbergu ako profesor gréčtiny; vysoko oceňovaný inauguračný prejav.

Melanchton sa zúčastnil na všetkých dôležitých jednaniach protestantov a bol najdôležitejším Lutherovým spolupracovníkom.

Zaviedol významnú reformu škôl a univerzít v Saskom elektoráte, ktoré sa stali modelom aj pre iné krajiny. Preto ho nazývajú „nemeckým principiálnym učiteľom" (***Praeceptor Germaniae***).

Napísal ***„Loci communes"*** (prvá protestantská dogmatika v r. 1521) a ***„Confessio Augustana"*** (Konfesia Reformácie, 1530).

Po Lutherovej smrti sa stal vodcom Reformácie.

1560 zomrel vo Wittenbergu, pochovaný vedľa Luthera v zámockom chráme.

Použitá literatúra:

The New International Dictionary of the Christian Church, Grand Rapids Michigan, 1981
Eternity, March 1958
Čtyři vyznání, Komenského ev. bohosl. fakulta v Praze, 1951
Wikipedia

MATÚŠ KOŠA

90 let | životní jubileum Jaroslava Krmáška

V červnu 2017 jsme s bratrem Krmáškem oslavili jeho 90. narozeniny a on si vděčně připomenul, jak ho Pán zachránil a věrně provázel celým životem. Na podzim roku 2004 na něj Pán dopustil těžkou oční chorobu, když se k zelenému zákalu přidala trombóza a špatné prokrvení sítnice. Tím se jeho zdravotní stav zhoršil natolik, že nemůže číst a psát a na procházky chodí v doprovodu své milé a věrné manželky Jiřiny. Ta v červnu také slavila narozeniny, ale o rok méně, narodila se v roce 1928. Stav je to těžký, protože byl zvyklý na duševní i praktickou činnost a nyní je v těchto činnostech omezen na minimum. Nicméně se rád vrací zaslíbení Písma (1K 10,13):

Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát.

Bratr Jaroslav se narodil v Petřvaldě na Těšínsku v osadě Paris 19. června 1927. Bydlel v podlouhlém domě kolonie, ve kterém bydlelo osm rodin. Jako první se ze všech rodin obrátila Jaroslavova matka, sestra Krmášková. Otec Krmášek se obrátil mnohem později. Božím řízením se pak ke všem rodinám v domě dostalo evangelium a přineslo mnohonásobný užitek. Úmrtí v jedné z těchto rodin pak později, v roce 1958, shodou okolností znamenalo také první pohřební kázání bratra Krmáška vůbec.

Jako rodina chodili do shromáždění v Orlové, ale k nim do havířské kolonie přicházeli bratří jako br.Rodowski, Hlista, Bábel a další. Dělo se tak formou posezení v bytech nebo na schodech na zápraží. Ve vzpomínkách bratra Jaroslava Krmáška to byla idylická doba. Narušovala ji jen jeho neduživost, jako dítě byl dost slabý.

V roce 1936 byl jako dítě s komplikacemi operován v orlovské nemocnici. Kde se jeho matka dozvěděla, že jeho stav je velice vážný a že se má připravit i na nejhorší. S vírou pak hledala pomoc u Pána Boha. Vyzvala věřící ve shromáždění, aby se za Jaroslava všichni modlili. Sama se pak údajně modlila: „Pane, prosím Tě za zachování mého syna při životě, aby byl tvým služebníkem," a podmínila tak svou prosbu, aby se Jaroslav stal Božím služebníkem. Pán se k těmto modlitbám skutečně přiznal a jeho zdravotní stav se brzy zlepšil. Postupem doby Jaroslav poznával, že svým životem má oslavovat Hospodinovy skutky. Někdy mu to také připomínali sami věřící. Zhruba deset let na to, v roce 1946, Pána Ježíše přijal do svého života jako Spasitele a Pána.

Když byly v roce 1938 od Československa odtrhnuty Sudety, došlo také k odtržení Těšínska, kde Krmáškovi bydleli. Mezi lidmi se změnila atmosféra, když byli jedni upřednostňováni, zatímco druzí se stali nežádoucími. Jaroslavův otec přišel o práci a brzy na to utekl do Ostravy, kde si našel práci a zařídil, aby v rámci sjednocení rodiny, mohla manželka se synem za ním. Pak přijelo české nákladní auto s vojákem a přestěhovalo jejich rodinné věci, bez zvířectva, do Vítkovic. Tam pak s mnoha dalšími rodinami bydleli v provizóriu. Tato životní zkušenost ho naučila začít skromně znovu.

Na *Arbeitsamtu* pak Jaroslavova matka hledala pro syna možnost vyučení a úředník jí poradil, aby perspektivu hledala v hornictví. Ona mu však odvětila, že o tom ví své, protože má muže horníka. Nakonec tedy její syn nastoupil u živnostníka, který opravoval jízdní kola a šicí stroje a učil se jemným mechanikem. Kvůli hrubosti mistra však nakonec z místa odešel a dostal se k Jaroslavu Válkovi, který v jeho životě svou laskavostí zanechal pozitivní stopu.

S koncem války se skončila i jeho učební doba. Zažil bombardování i přechod fronty. Na vlastní oči viděl umírat německé i ruské vojáky. Na vlastní oči viděl, jak ruští vojáci stříleli Vlasovce. Po přechodu fronty byla Ostrava plná ruských vojáků. Pan Válek poslal Jaroslava s dalším učněm zkontrolovat sklad v Paskově. Tam byla naneštěstí ruská posádka. Když tam oba učni dorazili na dvojkole, strhlo se mezi Rusy pozdvižení. Něco takového ještě neviděli a chtěli jim kolo zabavit. Chlapci se rozhodli ujet, jenže Rusové po nich začali střílet. Jaroslav šlapal závod doslova o život. i zde se při něm projevila Boží milost. Díky Boží ochraně prošel on i celá jeho rodina krizí války bez újmy.

V roce 1945 se dostal na vyšší průmyslovou školu ve Vítkovicích, kde začal studovat. Kvůli okupaci měli studenti zpoždění. Jaroslav chodil na průmyslovku a při tom skládal učňovské zkoušky, aby obdržel učňovský list. Studium začal ve svobodném demokratickém světě. V tu dobu přišel na Vysokou školu báňskou bratr Ervín Kubalík z Teplic. Vyrovnaný mladý muž se znalostí

sborového života a němčiny, který se Jaroslavovi postupně stal vzorem. Ten se v ostravském bratrském sboru začal systematicky věnovat dětem a mládeži, vyptával se a navštěvoval ji. Ervínova práce Jaroslava natolik zaujala a později také duchovně probudila, že začal chodit do mládeže i na úkor Skautského oddílu. „Tehdy začal boj o jeho duši", zhodnotil bratr Jaroslav tuto etapu svého života. Modlitba jeho matky se začala naplňovat.

Bůh to tak řídil, že Jaroslav byl nucen konfrontovat ideály skautingu s praxí křesťanství a charaktery lidí. Ze skautů si rozuměl jen s jedním přítelem, Alfrédem. Zároveň si uvědomil, že není možné sloužit dvěma pánům. V křesťanském společenství začal naslouchat Božímu slovu a pochopil, že cesta k Bohu, spáse a věčným hodnotám vede přes evangelium. V práci s mládeží ho nejvíce zaujalo řešení sporů mezi lidmi: modlitbou, vyznáním a odpuštěním. Zde Jaroslav poznal moc Ducha svatého, která mění jednotlivce i celé rodiny. Když viděl, jak se lidé s pláčem objímají, pochopil, že vítězem je Ježíš. Postupně se učil Ježíši sloužit. Čas, který spolu s Ervínem věnovali Božímu slovu, nebyl zbytečný. Bůh to vše požehnal a při vysoké angažovanosti ve sboru ukončil Jaroslav průmyslovku s vyznamenáním. Byl si vědom, že je to bonus od Boha, který nikdy nikomu nezůstane nic dlužen. A to platí i opačně: Kdo šidí duchovní život kvůli studiu či práci, ten ve výsledku prodělá.

Svědectvím sloužil bratr Jaroslav i na průmyslovce, kde v rámci občanské výchovy přednesl úvahy: (1) Vánoce, křesťanství a moderní člověk a (2) Jan Ámos Komenský a náš národ. Po přednáškách se vedla otevřená diskuze. Když se po letech v roce 1989 sešli jako abiturienti naposledy, objevila se v almanachu vzpomínek na studentská léta poznámka: „Jarek Krmášek se nepodřídil totalitnímu režimu, ale raději zvolil zaměstnání méně komfortní a pracoval na šachtě jako důlní zámečník jen proto, aby nezapřel svoji víru." Své vyznání a hledání Božího království žil autenticky.

Jeho veřejná kazatelská činnost začala už v roce 1946, když se po kázání Armády spásy na ostravském náměstí otevřeně přidal na stranu Armády spásy, postavil se na bedýnku od zeleniny, kterou mu jeden z mládežníků přinesl a kázal na text z Janova evangelia 18 o volbě mezi Ježíšem a Barabášem. Do kázání vstoupil policista a požádal Jaroslava, aby šel s ním. Když spolu došli k radnici, policista řekl: „Člověče, já proti vám nic nemám. Fandím vám, ale ten dav by vás nejspíš zmlátil. Mějte rozum a neprovokujte." Pak ho propustil.

Jaroslav Krmášek na konferenci v Polském domě v Ostravě (1966)

V roce 1947 podnikl několikatýdenní misijní cestu do pohraničního Krnova, kam se stěhovali lidé z různých koutů země. S bratrem Pavlíkem, vysokoškolákem, tam chodili dům od domu, rozdávali letáčky a prodávali Bible. Při tom zažili nejednu horkou chvíli. Po jednom neúspěšném dni se spolu modlili u řeky a vyznávali se ze svých pocitů frustrace. Když pak znovu vyrazili, měli hned několik úspěšných prodejů Bible. Nakonec tam vzniklo shromáždění a bratr Bedřich tam napřed dojížděl za nimi, aby nakonec tu práci převzal.

Po skončení průmyslové školy měl být Jaroslav odveden na vojnu, ale kvůli slabému zraku ho nevzali. Děkoval za to Bohu, protože by to pro něj byly těžké dva roky. Začal tedy hledat děvče a vnitřní ujištění od Boha. Chtěl totiž naplnit Boží vůli. To ujištění nakonec od Pána Boha také obdržel. Prosil, aby první člověk, kterého potká ve shromáždění byla „ona". Přišel tam o hodinu dříve a potkal tam svou dívku s její matkou. Na otázku. „Co tak brzy?", odpověděly: „Zastavily se nám doma hodiny a my jsme si nebyly jisté, zda přijdeme včas." Bratr Jaroslav si sedl dopředu a děkoval Bohu, že mu odpověděl. Do roka byla svatba, oba se vydali cestou služby a jsou spolu už 67 let.

Prošli obdobím, kdy byla bratrská shromáždění v 50. letech zakázána. V zaměstnání musel Jaroslav čelit ústrkům, z technického úředníka se stal důlní zámečník, který však měl volné ruce pro Boží dílo. Především sloužil Slovem, později organizoval měsíční shromáždění a konference. Ujímal se rekonstrukcí sborových domů v Havířově, kde také v letech 1968-78 sloužil, dále v Bohumíně a v Ostravě. Od roku 1978 působili spolu s manželkou v Českém Těšíně, kde bydlí dodnes. Od roku 1974 až 1989 zastupoval Jaroslav Krmášek Křesťanské sbory před státní správou v rámci Severomoravského kraje. Stýkal se s církevními tajemníky a představiteli ostatních církví. Vše, co pro Pána konal, konal rád, přestože ze strany komunistických úřadů a udavačů čelil rizikům a intrikám.

Ve všech těžkých chvílích stojí po jeho boku manželka Jiřina, která se nejednou v autě před úřadem tiše modlila, aby projednávaná věc dopadla k prospěchu Božího díla. Dělají to spolu s vědomím, že si je Pán zamiloval a udělal pro ně mnohem více, než jsou schopni vrátit. Oběma si dovolím jménem Křesťanského sboru a všech, kdo je a jejich službu znají, popřát k jubileu slovy Pána Ježíše z Mt 25,21: „služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým."

JAROMÍR ANDRÝSEK

Len jediný **Boh**

„Budete ako bohovia!“
– znie v človeku –
„Neslúžiť nikomu!“
Von vyhnaní za brány raja
Slúžia hline, drevu, kovu, telu

Len jediný Boh
– a aj človek –
Ježiš Kristus
Von vyhnaný za brány
Slúži z lásky k človeku

Len jediný Boh
– cez Kristov kríž,
mrť, vzkriesenie –
znie k človeku:
„Ajhľa moje sestry, bratia!“
S Ním na trón spoluposadení
Slúžia z vďaky Bohu.

■